

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Förändringar i företags egna kapital vid införandet av IAS 39

Magisteruppsats i företagsekonomi
Extern redovisning och Företagsanalys
Höstterminen 2005
Handledare: Jan Marton
Pernilla Lundqvist
Författare: Niclas Hemminger
Mikael Kaspersson

Förord

Uppsatsen har utförts på Företagsekonomiska institutionen på Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet med inriktning mot redovisning. Vi vill rikta ett stort tack till de respondenter som under december månad ställt upp för intervjuer. Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare Jan Marton och Pernilla Lundqvist som hjälp till med värdefulla synpunkter och råd under arbetets gång.

Göteborg den 18 januari 2006

Niclas Hemminger

Mikael Kaspersson

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Extern redovisning och Företagsanalys, Magisteruppsats, HT 2005

Författare: : Niclas Hemminger & Mikael Kaspersson

Handledare: Jan Marton & Pernilla Lundqvist

Titel: Förändringar i företags egna kapital vid införandet av IAS 39

Bakgrund och problem: EU arbetar med att försöka harmonisera redovisningsreglerna inom unionen, de har därför valt att införa IAS/IFRS standarder, vilket medför att alla svenska börsnoterade koncerner från 1 jan 2005, skall redovisa i enlighet med detta. En omdiskuterad standard inom IFRS är "IAS 39 - Finansiella Instrument: Redovisning och värdering" som förespråkar värdering till verkligt värde av vissa finansiella instrument. Tidigare inom svensk redovisning har lägsta värdets princip tillämpas vid värdering, men enligt IAS 39 sker en omvärdering till verkligt värde. Vid övergången påverkar denna eventuella omvärderingseffekt bolagens egna kapital.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att undersöka hur effekten vid införandet till IAS 39 påverkar svenska börsnoterade koncerner egna kapital samt att en bransch undersöks djupare för att skapa bättre förståelse för övergången.

Avgränsningar: Uppsatsen avser enbart behandla börsnoterade koncerners effekt på det egna kapitalet hänförligt till införandet av IAS 39 i den form den vid övergången var antagen.

Metod: Inledningsvis genomförs en kvantitativ studie med avsikt att studera den direkta effekt införandet inneburit på svenska börsnoterade koncerners egna kapital samt vad effekten till största del är hänförlig till. Därefter genomförs en kvalitativ studie bestående av intervjuer med fyra bolag inom branschen "*Förvaltningsbolag i många sektorer*" vars påverkan har varit stor.

Resultat och slutsatser: Utifrån den kvantitativa studien kan vi dra slutsatsen att den procentuella effekten för vissa bolag varit stor, men totalt sett har inte effekterna berört många bolag. De instrument som gett störst procentuell ökning av det egna kapitalet är aktier, till skillnad från den stora negativa procentuella effekten som härrör från omvärdering av räntederivat. Slutligen visar den kvalitativa studien att införandet för de fyra respondenterna varit i stort sett oproblematiskt, inga omfattande värderingsproblem uppstod då innehaven till största del bestod av noterade aktier.

Förslag till fortsatt forskning: Vi har funnit att antalet bolag som påverkats av införandet totalt sett inte är så många i förhållande till de som redovisar i enlighet med IFRS. En studie som berör användandet och utbreddheten av finansiella instrument i de svenska bolagen skulle vara en intressant vinkling, då vi i denna studie inte kan dra några slutsatser om varför få bolag har påverkats i förhållande till användandet av finansiella instrument.

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	1
1.1	BAKGRUNDSBESKRIVNING	1
1.2	PROBLEMDISKUSSION	2
1.3	PROBLEM	3
1.4	SYFTE	4
1.5	AVGRÄNSNINGAR	4
2	METOD	5
2.1	ÄMNESVAL	5
2.2	VAL AV METOD	5
2.3	DATAINSAMLING	6
2.4	URVAL	7
2.5	METOD FÖR ANALYS	8
2.6	STUDIENS GILTIGHETSANSPRÅK	8
2.7	KRITISK GRANSKNING AV METODVAL OCH KÄLLOR	10
3	REFERENSRAM	11
3.1	FINANSIELLA INSTRUMENT	11
3.2	IAS 39	13
3.3	SÄKRINGAR	17
3.4	REDOVISNING ENLIGT TIDIGARE PRINCIPER	19
3.5	VAD HÄNDER VID ÖVERGÅNGEN?	20
3.6	DEBATT KRING IFRS OCH IAS 39	21
3.7	TIDIGARE FORSKNING	21
4	EMPIRI	23
4.1	STUDIE AV DELÅRSRAPPORTER	23
4.2	INTERVJUER	26
5	ANALYS	29
5.1	KVANTITATIV UNDERSÖKNING	29
5.2	KVALITATIV UNDERSÖKNING	30
6	SLUTDISKUSSION OCH SLUTATS	32
6.1	SLUTDISKUSSION	32
6.2	SLUTSATS	33
6.3	FÖRSLAG TILL VIDARE STUDIER	34

Figur och tabell förteckning

FIGUR 1. KLASSIFICERING OCH VÄRDERING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR.....	15
FIGUR 2. KLASSIFICERING AV FINANSIELLA SKULDER.....	16
TABELL 1: TABELL ÖVER BOLAG MED ÖKNING AV DET EGNA KAPITALET.....	24
TABELL 2: TABELL ÖVER BOLAG MED MINSKNING AV DET EGNA KAPITALET.....	25
TABELL 3: TABELL ÖVER FÖRVALTNINGSBOLAG I MÅNGA SEKTORER	26

Bilagor

BILAGA 1. TABELL ÖVER SAMTLIGA GRANSKADE BOLAG	
BILAGA 2. INTERVJUFRÅGOR	

1 Inledning

Kapitlet inleds med en bakgrund till valt problemområde, därefter följer en problemdiskussion som mynnar ut i uppsatsens frågeställning. Vidare presenteras uppsatsens syfte och de avgränsningar författarna gjort.

1.1 Bakgrundsbeskrivning

Världen har blivit allt mer internationell, handel mellan länder har ökat kraftigt. Idag kan ett moderbolag i ett land ha dotterbolag i många andra länder, detta tillsammans med ökad rörlighet av kapital och tjänster samt att kapitalmarknaden utvecklats kraftigt och blivit mer komplicerad den senaste tiden leder till ökande risker för företagen. För att skydda sig mot dessa risker använder sig företag av finansiella instrument, finansiella instrument har använts sedan länge, men det senare tid som antal samt den utsträckning företag använder sig av dem ökat. I och med detta ökar även kraven på företagen att redovisa sina finansiella instrument på ett bra och rättvisande sätt. (Wahlström, 2000)

Ett hinder för internationell handel med aktier samt företagsexpansioner över landgränser anses bero på olikheter i nationella redovisningsstandarder. Det medför att jämförbarheten inom och mellan olika företags finansiella rapportering blir svårtolkad för användarna (Tower, Hancock & Taplin, 1999). För att eliminera dessa hinder har EU under en lång tid arbetat med att försöka harmonisera redovisningsregler mellan länder (Ds 2002:42). Skäl till detta är att öka trovärdigheten för företagens finansiella rapporter samt att konkurrens- och kapitalrörlighet underlättas (Edenhammar, 2002). Företagen får även bättre möjligheter att införskaffa kapital där det är mest förmånligt (Wahlström, 2000).

I och med den ökade efterfrågan på harmonisering, ökar även ansvaret på de internationella organisationer som genom utgivande av regler och rekommendationer arbetar med att få redovisningen enhetlig och jämförbar (Edenhammar, 2002). En av de mest betydelsefulla internationella redovisning organisationerna är International Accounting Standards Board (IASB), vilken är en oberoende organisation med medlemmar från flertalet länder. IASB utvecklar och

ger ut redovisningsstandarder betecknade IFRS, IASB föregicks av International Accounting Standards Committee (IASC) vars redovisningsstandarder benämndes IAS. (IAS Plus)

2002 beslutade EU att IAS och dess efterträdare IFRS skall tillämpas inom unionen, vilket innebär att från den 1 januari 2005 skall alla svenska börsnoterade företag utforma koncernredovisning i enlighet med IFRS (Nilsson, 2005). Övergången kommer totalt sett att påverka cirka 7 000 bolag inom EU och delårsrapporten för första kvartalet 2005 var den första finansiella rapporten som presenteras i enlighet med IFRS för Svenska noterade bolag (Axelman, Phillips & Wahlqvist, 2004. Belfrage, Carlberg, 2003).

1.2 Problemdiskussion

En av de standarder som svenska börsnoterade bolag måste tillämpa vid införandet av IFRS är ”IAS 39 - *Finansiella instrument: Redovisning och värdering*”. Standarden innefattar regler om redovisning av derivat och andra finansiella instrument och är mer långtgående än många av medlemsländernas lokala lagstiftningar. (Axelman, Phillips & Wahlqvist, 2004) IAS 39 medför förändringar för många olika företag, framförallt dem som handlar med finansiella instrument. Förändringarna är främst hänförliga till nya värderings- och klassificeringsregler. (Petersen, 2004)

IAS 39 är den standard som har varit mest omdiskuterad av IASB och IASC:s standarder och var den enda som inte antogs i dess fulla omfattning. Områden som ej antogs fullt ut inom EU vid övergången var möjligheten att redovisa alla finansiella skulder till verkligt värde samt regler kring makrosäkringar (Rundfelt, 2004) Standarden är nu omarbetad inom EU och sedan 15 november, 2005 är det tillåtet att värdera alla finansiella skulder till verkligt värde om vissa krav uppfylls, dock kvarstår undantaget gällande makrosäkringar. (IAS Plus)

De diskussioner som förts innan införandet av IAS 39 var omfattande, kritik har riktats mot den från flera håll och främst att standarden antogs så pass sent i förhållande till andra standarder och med de förändringar den antogs med, medför problem för vissa företag,

Klagomål har även framförts mot att standarden medför betydande effekter på balansräkningens poster samt leder till en ökad balansomslutning vilket påverkar nyckeltalen. (Barnes, 2004)

Resultatet kommer även att påverkas och bli mer volatilt då vissa värdeförändringar redovisas över resultaträkningen (Petersen, 2004).

Kvartalsrapporten för det första kvartalet 2005, är för många bolag den första rapport som upprättas i enlighet med IFRS. Enligt ”*IFRS 1 - Första gången IFRS tillämpas*” skall företagen redovisa jämförande information för åtminstone ett tidigare år. IAS 39 är undantagen från detta och det finns inga krav på tidigare jämförelseår. Vid införandet marknadsvärderas de finansiella instrumenten och skillnaden mellan tidigare bokfört värde och det nya marknadsvärdet genererar ett över- eller undervärde som skall redovisas under det egna kapitalet i balansräkningen. (IFRS 1) En tidigare studie gjord av Peter Malmquist, analyschef Nordnet Security Bank, berör övergången till IFRS i stort och därmed också förändringen av eget kapital hänförlig till IAS 39. Peters studie anser vi vara tämligen ytlig då flera olika typer av bolag exkluderats från studien bland annat investmentbolag, forskning och utvecklingsbolag samt prospekteringsbolag. Samt att vad effekterna är hänförliga till endast kommenteras övergripligt.

Ovanstående problemdiskussion leder fram till uppsatsens två uppställda problem.

1.3 Problem

Hur påverkar införandet av IAS 39 svenska bolags egna kapital samt vad är effekterna hänförliga till?

Peter Malmquist studie visar att positiva respektive negativa effekten på eget kapital hänförligt till IAS 39 skiljer sig åt mellan företag och inom branscher. Därför tror vi att det finns branscher där påverkan varit stor och där man kan urskilja och studera effekterna djupare.

Hur har införandet påverkat bolag i en bransch med stor procentuell förändring samt vilka likheter och skillnader finns mellan bolagen i branschen?

1.4 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur det egna kapitalet förändrats i svenska börsnoterade bolags koncernredovisning hänförliga till införandet av IAS 39. Vidare syftar uppsatsen till att undersöka likheter och skillnader inom en bransch där effekterna är stora.

1.5 Avgränsningar

Uppsatsen avser enbart behandla börsnoterade koncerners effekt på det egna kapitalet hänförligt till införandet av IAS 39 i den form den vid övergången var antagen.

2 Metod

I detta kapitel beskrivs de val som legat till grund för uppsatsens genomförande med mål att besvara uppsatsens problem. Vidare diskuteras varför olika val gjorts samt dess för- respektive nackdelar. Slutligen reflekteras över de begränsningar metoden kan ha med avseende på giltighetsanspråk.

2.1 Ämnesval

Valet av ämnesområde låg tidigt klart för oss, IAS 39, finansiella instrument, var en av de mest omdebatterade standarderna innan införandet av IFRS den 1 januari 2005. För att skapa oss en bild av diskussionen kring IAS 39, lästes artiklar, vetenskapliga artiklar, litteratur samt uppsatser. Många tidigare studier behandlar relevansen att värdera finansiella tillgångar till verkligt värde (exempelvis Mary E Barth (1994), James M Wahlen (2003), Eccher et al (1996) och Khurana and Kim (2003)). Tidigare undersökningar behandlar även hur svenska börsnoterade koncerner kommer att påverkas vid införandet, men få studier berör hur effekterna från IAS 39 verkligen föll ut.

Efter en artikel lästs i Dagens Industri som berör hur svenska börsbolag påverkats vid införandet av IAS 39, blev ämnet än mer intressant. (Malmqvist, 2005a) Fler artiklar lästes inom området, vi fann då att Peter Malmqvist, analyschef på Nordnet Securities Bank, genomfört en studie om övergångs- effekter av IAS 39. Efter en djupare genomgång av studien visade det sig att den övergripande behandlade hur svenska börsbolag påverkats vid införandet av IFRS. Den del av studien som berörde IAS 39 var tämligen begränsad, Med anledning av detta fann vi det naturligt att djupare undersöka hur IAS 39 verkligen påverkade svenska börsnoterade koncerner vid införandet.

2.2 Val av metod

Den kvantitativa respektive den kvalitativa metoden är två olika angreppssätt för att bearbeta insamlad information. Den kvantitativa metoden kännetecknas av att forskaren vill undersöka *hur*

många eller *hur mycket* – man beskriver, bearbetar och analyserar data. Den kvalitativa metoden har till uppgift att nå en djupare kunskap och förståelse. (Holme & Solvang, 1997)

För att på ett så korrekt sätt utifrån vårt syfte besvara uppsatsens frågeställning används dessa två metoder. Inledningsvis genomförs en kvantitativ studie då data från ett stort antal bolag samlas in för att fånga upp bolagen som redovisar enligt IFRS och som kan ha påverkats av införandet av IAS 39. Därefter genomförs en kvalitativ studie bestående av intervjuer med ett fåtal företag inom en bransch som påverkats mycket för att uppnå en djupare förståelse för övergången till IAS 39. Kvalitativ data samlas in genom att öppna frågor ställs till respondenterna och när uttömmande svar fattas kan kompletterande frågor ställas.

2.3 Datainsamling

I uppsatsen används primär- och sekundärdata som grund för analys och slutsatser. Skillnaden mellan dessa är att den förstnämnda består av information insamlad från en förstahandskälla medan sekundärdata är data som är insamlad och presenterad av någon utomstående (Holme & Solvang, 1997).

Sekundära källor som används i studien är respektive företags finansiella rapporter, forskningsartiklar, tidigare uppsatser, tidskrifter samt böcker som är relevanta för referensramen. Fördelarna med sekundärdata är att den är relativt lättåtkomlig i stora mängder samt att den även behandlar ett vidare perspektiv. Nackdelarna är att informationen insamlats av en tredjepart vilket kan leda till att informationen trovärdighet minskar. Insamlingen har skett från företagens hemsidor, Far komplett, IAS Plus, databaser (Business Source Premiersamt & Social Science Research Network Internet). De sökord som använt är bland annat: *IAS 39, effekter vid införandet av IAS 39, effekter IFRS/IAS, finansiella instrument. Implementing IAS 39, transition IAS 39, Effect IAS 39, Fair value.*

Data som ligger till grund för den kvantitativa undersökningen har till största del insamlats från bolagens delårsrapporter från första kvartalet 2005, där är bolagen skyldiga att upplysa om effekten IAS 39 haft på det egna kapitalet. Saknas upplysningar i bolagens delårsrapporter har information insamlats från årsredovisningen 2004. Information över förändringen har i studien

satts i relation med bolagens egna kapital enligt tidigare redovisningsprinciper. Vidare har bolagen delats in i olika branschsegment utifrån ”*Global Industry Classification Standard (GICS) for the Stockholmsbörsen Universe of Securities*” vilket är internationell indexindelning skapad av Morgan Stanley Capital International (MSCI,2005), där bolagen delas in i 139 olika under kategorier. För de företag som inte kan klassificeras utifrån GICS har en ny kategori skapats ”*Ej kategoriserade*” för att inte missa att fånga upp dessa företags effekter.

De primära källorna i uppsatsen består av intervjuer. Fördelen med dessa källor är att de är anpassade utefter forskningsfrågan, men det är en tid- och kostnadskrävande process. Lågt standardiserade frågor har använts då respondenterna ej fått givna svarsalternativ, istället har frågorna varit öppna och kompletterade frågor har kunnat ställas då informationen som söks är av mer kvalitativ karaktär (Holme & Solvang, 1997).

Intervjumetoden som använts är telefonintervjuer, metoden genererar en hög svarsfrekvens, går snabbt att genomföra samt uppföljande frågor lätt går att ställa, nackdelar som intervjumetoden medför är att komplicerade frågor kan vara svåra att få svar på, intervju effekter kan förekomma samt att det kan vara svårt att ställa känsliga frågor. (Eriksson & Wiederheim-Paul, 2001) Trots nackdelarna vid telefonintervjuer anser vi ändå det som mest passande med anledning av bolagens geografiska spridning och den tidsaspekt som råder. Vid telefonintervjuerna har båda författarna närvarat och en högtalartelefon har nyttjats för att spela in respondenterna svar. Inledande kontakt har tagits med ekonomichef eller motsvarande, för att bli hänvisad till kompetent person med bäst kunskap inom området, vidare har tid bokats för telefonintervju. Några dagar innan skickades en intervjumall ut till berörda respondenter, med anledningen att erbjuda tid för förberedelse.

2.4 Urval

Uppsatsen syftar till att undersöka effekten vid införandet av IAS 39 vilket innebär att samtliga noterade koncerner på svenska marknadsplatser berörs. För att undersöka vilka dessa företag är har en genomgång gjorts av de olika marknadsplatserna där svenska publika bolags aktier handlas. Dessa marknadsplatser delas in i tre olika kategorier: börs (Stockholmsbörsen), auktoriserade marknadsplatser (NGM och Aktietorget) och värdepappersinstitutens egna listor

(Nya marknaden). En genomgång har gjorts av dessa tre marknadsplatser för att utröna vilka bolag som tillämpar IFRS och därmed påverkats av IAS 39. Av 408 bolagen som ingick i den ursprungliga populationen har 79 exkluderats med anledning av att inte var koncerner, tillämpade brutet räkenskapsår, tillämpade andra redovisningsprinciper eller att de nyligen börsnoterats. Den slutliga populationen består av totalt 326 bolag.

Efter granskning av bolagen valdes en bransch där påverkan varit stor ut för en djupare studie, branschen ”Förvaltningsbolag i många sektorer” var den bransch som fått störst positiv effekt. Initialt valdes fyra bolag ut, Ratos vilket var de enda bolaget som fått en negativ effekt, påtalade vid första kontakttillfället att de inte yttrar ytterligare information än det som delges i delårsrapporten. De bolag som slutligen valdes för intervju är de bolag som haft störst positiv påverkan: Latour, Industrivärden, Investor samt Öresund.

2.5 Metod för analys

Analys av den kvantitativa studien bygger på att effekter vid övergången har studerats och jämförts med vilken typ av finansiellt instrument som orsakat effekten. Vidare har data genomgått för att utröna om det förekommer likheter och skillnader mellan olika typer av företag, branscher och finansiella instrument. Metod för analys av den kvalitativa studien grundar sig på att respondenternas svar inom vald bransch analyseras med avseende på effekter och vilka finansiella instrument effekterna är hänförliga till, för att finna likheter och skillnader mellan de olika bolagen. Den empiriska delen analyseras vidare med utgångspunkt i referensramen för att koppla ihop den skrivna litteraturen med insamlad empiriska data.

2.6 Studiens Giltighetsanspråk

2.6.1 Validitet

Validiteten är det viktigaste kravet på ett mätinstrument och har att göra med hur väl det som avses undersökas, stämmer överens med det som verkligen undersöks i studien. Ett problem med validiteten är att det är svårt att vara säker på om en mätmetod är valid eller inte. Validiteten kan delas upp i en yttre och en inre del. Den yttre validiteten visar om det valda instrumentet kan ge

en bra bild av det som avses undersökas samt om det kan göras generaliserbart, till skillnad från den inre validiteten som tolkar hur väl en undersökning beskriver det som den är avsedd att visa. (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 2001)

Validiteten i den kvantitativa undersökningen kan anses vara hög då de delårsrapporter som ligger till grund för uppsatsen presenterar effekterna vi avser att mäta.

Kvantitativa studier har ofta en bättre yttre validitet än kvalitativa studier då generella slutsatser lättare kan dras. Då den kvantitativa studien innefattar alla bolag som ska redovisa i enlighet med IFRS och avsikten med uppsatsen inte är att dra några generella slutsatser finns inte heller något behov eller möjlighet att dra generella slutsatser. Likaså kan inte respondenter som ingår i den kvalitativa delen av uppsatsen på något sätt sägas motsvara en generaliserbar population, med avseende på att bolagen finns representerade inom en specifik bransch. Vi anser att validiteten i den kvalitativa undersökningen är hög då båda författarna närvarat vid intervjutillfället samt att dokumentation skedde via ljudupptagning samt anteckningar för att inte gå miste om viktig information.

2.6.2 Reliabilitet

Reliabilitet beskriver en studies tillförlitlighet och berör graden av mätprecision eller mätfel. (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 2001) En undersökning med god reliabilitet kännetecknas av att mätningen inte påverkas av vem eller under vilka omständigheter den utförts (Lunddahl, Skärvad, 1992). Identiska undersökningar bör, för att uppnå hög reliabilitet, därför leda till liknande resultat varje gång (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 2001).

För att uppnå en hög reliabilitet har bolagens delårsrapporter genomgått flertalet gånger, för att minimera risken att fel information insamlats. Vi anser att reliabiliteten i uppsatsen är nästintill absolut, framförallt för att vi har granskat samtliga bolag samt att materialet genomgått ett flertal gånger. För att uppnå en hög reliabilitet i den kvalitativa undersökningen har en intervjumall använts med entydiga och lättförståeliga frågor (Bilaga 2). Reliabiliteten i den kvalitativa studien är relativt hög då bolagen hänvisade oss till personen med, enligt dem, störst kunskap inom

området. Något som sänker reliabiliteten är vi endast intervjuat en person per bolag men vi anser trots detta att reliabiliteten i den kvalitativa delen är hög.

2.7 Kritisk granskning av metodval och källor

Valet av metod är viktigt för att på ett tillförlitligt sätt besvara ett uppställt problem. Vi anser att metodvalen i uppsatsen på ett tillfredställande sätt hjälper till att besvara uppställda problem. Vidare är det viktigt att kritisk granska de källor uppsatsen grundar sig på, dess ursprung samt dess inbördes förhållande. (Holme & Solvang, 1997) Vi har i stor utsträckning använt information från erkänt kunniga personer inom området, information från IFRS/IAS och EU, vetenskapliga artiklar, annan litteratur samt företagens delårsrapporter. Vi anser att dessa källor har hög tillförlitlighet, dock är viss information skriven av stora internationella revisionsbolag vilket kan medföra att informationen är vinklad då dessa bolag är vinstdrivande och kan ha incitament att framställa information för att knyta upp nya kunder. Vi anser dock att denna risk är liten då många andra författare berört samma område.

3 Referensram

I detta kapitel tydliggörs vad ett finansiellt instrument är, hur redovisning och värdering i enlighet med IAS 39 genomförs samt hur tidigare svenska redovisningsregler behandlat finansiella instrument. Avslutningsvis ges en överblick över diskussioner och tidigare forskning inom ämnet.

3.1 Finansiella instrument

Finansiella instrument delas in i två olika kategorier, avista- och derivatinstrument. (Artsberg, 2003) Definitionen av finansiella instrument återfinns i IAS 32 Finansiella instrument: Upplysning och klassificering, ”Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument i ett annat företag”. Nedan definieras vad som enligt IAS 39 klassificeras som en finansiell tillgång, finansiell skuld samt egetkapitalinstrument.

Finansiell tillgång: är varje tillgång i form av

- kontanter
- egetkapitalinstrument i ett annat företag
- avtalsenlig rätt att erhålla kontanter eller annan finansiell tillgång från ett annat företag
- avtalsenlig rätt att byta en finansiell tillgång eller skuld med ett annat företag under förmånliga villkor

Finansiell skuld: är varje skuld i form av

- avtalsenlig rätt att erlagga kontanter eller annan finansiell tillgång till ett annat företag
- avtalsenlig rätt att byta en finansiell tillgång eller skuld med ett annat företag under oförmånliga villkor

Egetkapitalinstrument: är varje form av avtal som innebär en residual rätt i ett företags tillgångar efter avdrag för alla dess skulder, ex en aktie.

3.1.1 Avistainstrument

Avistainstrument representerar grunden i det finansiella systemet och definieras som värdepapper i vilket det bedrivs handel och där det krävs betalning vid kontraktets ingående, exempel på värdepapper är aktier och andelar, obligationer och växlar etc. (Artsberg, 2003)

3.1.2 Derivatinstrument

Ett derivat definieras enligt IFRS/IAS som ett finansiellt instrument eller annat avtal som baseras på någon underliggande tillgång, kräver en liten eller ingen initial investering samt att reglering sker vid en framtida tidpunkt. Ett derivat kan definieras som antingen en tillgång eller skuld, det som styr klassificeringen är om villkoret för instrumentet är förmånligt eller oförmånligt för företaget. (IAS 39) Derivatinstrument är finansiella instrument vars värde är relaterat till en eller flera underliggande tillgångar (avistainstrument eller andra tillgångar). Derivatinstrument används ofta av företag främst för att skydda verksamheten från exponering av risker, men kan även användas för att nå ökad avkastning genom spekulation. De tre typfallen av derivat är optioner, terminer och swappar och preciseras djupare nedan. (Artsberg, 2003)

3.1.2.1 Optioner

En option är ett kontrakt om att antingen köpa eller sälja en underliggande tillgång, den underliggande tillgången kan bestå av aktier. Optioner delas in i två olika kategorier, köp- respektive säljoptioner. En köpoption är ett värdepapper som ger innehavaren en rättighet, men ej en skyldighet att köpa en underliggande tillgång i framtiden till ett förutbestämt pris. En säljoption har omvänt samband vilket medför en rättighet men ej en skyldighet för köparen att sälja den underliggande tillgången. Utställaren av optionen är dock alltid bunden att följa avtalet optionen medför om köparen önskar. Köparen av en option erlägger ett premium till utfärdaren vid ingåendet av kontraktet, denna betalning görs oavsett om optionen utnyttjas eller ej. Värdet på optionen styrs av hur den underliggande tillgången utvecklas under löptiden och innehavaren av en köpoption kommer vid löptidens slut utnyttja sin rätt att köpa den underliggande tillgången om marknadspriset är högre än lösenpriset på den underliggande tillgången. (Artsberg, 2003)

3.1.2.2 Terminer

Terminskontrakt innebär en skyldighet att antingen köpa eller sälja en underliggande tillgång till ett förutbestämt pris vid en specifik tidpunkt, exempel är valuta- och oljeterminer. Ett företag befarar att oljepriserna kan komma att stiga och vill med anledning av detta säkra företagets energikostnader i framtiden genom att den 1 december 20x5 köpa en oljetermin som ger företaget rätten, samt skyldigheten att köpa olja till ett förutbestämt pris av 60 dollar per fat den 1 maj 20x6. Priset idag för ett fat olja är 57 dollar och företaget får därmed betala 3 dollar mer per fat i framtiden än dagspriset. Köparen av en termin får således betala mer än dagsnoteringen av den underliggande tillgången i utbyte mot säkringen av framtida kurssvängningar. Således finns ingen valmöjlighet för köparen eller utställaren av kontraktet att frångå avtalet. (Artsberg, 2003)

3.1.2.3 Swappar

Ett swapkontrakt innebär att två parter byter åtagande med varandra under kontraktets löptid. Det parterna avtalat om är de bundna till, oavsett om det är till fördel för parten eller ej. De vanligaste swapparna är ränte- och valutaswappar. Orsaken till att två företag byter ränta på ett banklån med varandra, kan bero på att parterna har olika riskbenägenhet, samt att den ena partnern betalar en fast ränta respektive rörlig ränta. Ett vanligt sätt att använda swappar är i säkringssyfte, detta innebär att ett företag säkrar sig mot risker genom att förvärva ett instrument som varierar i motsatt riktning till det instrument man vill säkra. Effekten blir att vinster och förluster för de båda instrumenten tar ut varandra. (Artsberg, 2003)

3.2 IAS 39

IAS 39 syfte är att fastställa vilka principer som gäller för redovisning och värdering av finansiella instrument i finansiella rapporter. Den behandlar när finansiella instrument skall redovisas, eller när de inte längre ska redovisas samt hur de ska värderas.

En del poster som motsvarar definitionen av finansiella instrument utelämnas trots det från IAS 39, detta beror på att de behandlas i andra standarder, exempel på detta är: (IAS 32:4)

- Andelar i dotterbolag (IAS 27)

- Andelar i intressebolag (IAS 27, IAS 28)
- Andelar i joint ventures (IAS 27, IAS 31)
- Leasingskulder (IAS 17)
- Pensionsskulder (IAS 19)

3.2.1 Värdering

Av IAS 32 framgår att alla finansiella tillgångar och skulder, inklusive derivatinstrument, skall tas upp i balansräkningen. Finansiella instrument värderas enligt två olika principer, verkligt värde respektive upplupet anskaffningsvärde. Verkligt värde definieras i IAS 32 som det belopp som en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras genom ett avtal mellan oberoende kunniga parter som har ett intresse av att transaktionen genomförs. (IAS 32:11) Värdering till verkligt värde kan genomföras på tre olika sätt. I första hand härleds det verkliga värdet från ett marknadsvärde för det finansiella instrumentet, saknas sådan information är steg två att finna liknande finansiella instrument och värdera efter dessa, i tredje hand används olika värderingsmodeller och metoder. Den andra metoden som används vid värdering är som nämnt ovan upplupet anskaffningsvärde, en metod för att beräkna detta är effektivräntemetoden som används för beräkning av upplupet anskaffningsvärde för en finansiell tillgång eller finansiell skuld och för att fördela ränteintäkter och räntekostnader över tiden. (IAS 39:9)

3.2.2 Kategorier

Klassificering av finansiella instrument är helt avgörande för hur de kommer att tas upp i redovisningen, initialt värderas de alltid till verkligt värde i balansräkningen (Wahlström, 2000). Hur värderingen sker löpande beror på avsikten med innehavet och således hur den klassificeras. Enligt IAS 39 klassificeras finansiella instrumenten in i sex klasser; fyra för tillgångar respektive två för skulder. Värderingen samt hur värdeförändringen skall rapporteras skiljer sig åt beroende på i vilken kategori de finansiella instrumenten klassificeras initialt. Detta beskrivs i tabellerna nedan. (Holmqvist-Larsson, Pilebjer-Bosson & Winderoth. 2004)

3.2.2.1 Tillgångar

Kategori	Värdering	Värdeförändring
Finansiell tillgång värderas till verkligt värde via resultaträkningen	Verkligt värde	RR
Investeringar som hålles till förfall	Upplupet anskaffningsvärde (effektivräntemetoden)	Ej tillämplig
Lån och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde	Ej tillämplig
Finansiella tillgångar som kan säljas	Verkligt värde	Eget kapital

Figur 1. Klassificering och värdering av finansiella tillgångar (Holmqvist-Larsson, Pilebjer-Bosson & Winderoth. 2004)

Finansiell tillgång värderas till verkligt värde via resultaträkningen

I denna kategori definieras tre olika typer av poster; de finansiella tillgångar som ”innehas för handel” och vars syfte är att generera vinst, ”samtliga tillgångar vilka definieras som derivat” samt ”vilka finansiella tillgångar som helst som vid anskaffningstillfället klassificeras inom denna kategori”, benämns Fair Value Option (FVO) och innebär att företaget har möjligheten att initialt (eller i samband med övergången till IFRS) klassificera vilken finansiell tillgång eller finansiell skuld som helst och värdera den till verkligt värde med värdeförändringar över resultaträkningen. Undantagna är instrument vars verkliga värde ej kan fastställas på ett tillförlitligt sätt, exempel på det är egetkapitalinstrument som innehas för handel och som ej handlas på en aktiv marknad samt när en värderingsmodell ej kan tillämpas. (IAS 39:9) Orealiserade värdeförändringar redovisas i denna kategori över resultaträkningen. (IAS 39:55)

Investeringar som hålles till förfall

Här klassificeras finansiella instrument som ej är derivat, har en fast löptid, tillgångar som löper med fasta betalningar eller betalningar som går att fastställa samt att företagen har en avsikt och förmåga är att inneha tillgången till förfall. (IAS 39:9) Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde genom användandet av effektivräntemetoden, vilket får till följd att fluktuationer i tillgångens verkliga värde ej påverkar tillgångens värde i balansräkning. Endast

realiserade vinster och förluster redovisas i resultaträkning, vilket sker efter att tillgångens bortförts från balansräkningen. (IAS 39:46 f)

Lånefodringar och kundfodringar

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad och som löper med fasta betalningar eller betalningar som går att fastställa. (IAS 39:9) Dessa tillgångar skall värderas till upplupet anskaffningsvärde genom användandet av effektivräntemetoden, detta resulterar i att värdeförändringar av tillgångens verkliga värde ej påverkar tillgångens värde i balansräkningen. Värdeförändringar realiserar i resultaträkningen endast när tillgången bokas bort eller det sker en nedskrivning. (IAS 39:46 f)

Finansiella tillgångar som kan säljas

Denna kategori används som en residualkategori för de finansiella tillgångar som ej kan klassificeras inom någon annan kategori. (Holmqvist-Larsson, Pilebjer-Bosson & Winderoth. 2004) Dessa tillgångar värderas till verkligt värde och värdeförändringar redovisas över eget kapital, om tillgångens säljs eller bokas bort på annat vis ska ackumulerade vinster och förluster som redovisats via det egna kapitalet föras över till resultaträkningen.(IAS 39:55 f)

3.2.2.2 Skulder

Kategori	Värdering	Värdeförändring
Finansiell skuld värderas till verkligt värde via resultaträkningen	Verkligt värde	RR
Andra Skulder	Upplupet anskaffningsvärde	Ej tillämplig

Figur 2. Klassificering av finansiella skulder (Holmqvist-Larsson, Pilebjer-Bosson & Winderoth. 2004)

Finansiell skuld värderas till verkligt värde via resultaträkningen

I denna kategori definieras tre olika typer av poster; finansiella skulder som innehas för handel och vars syfte är att generera vinst, samtliga skulder som definieras derivat samt vilka finansiella

skulder som helst (Fair Value Option) som vid anskaffningstillfället klassificeras inom denna kategori. (IAS 39:9) Förändringar i verkligt värde redovisas över resultaträkningen.

Övriga finansiella skulder

Kategorin används som en residualkategori för de skulder som inte kan klassificeras i den förgående kategorin. (IAS 39:9) Exempel på skulder som klassificeras inom denna kategori är leverantörsskulder och lån. (Holmqvist-Larsson, Pilebjer-Bosson & Winderoth, 2004) Övriga finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde genom tillämpning av effektivräntemetoden. (IAS 39:46 f)

3.3 Säkringar

Företag använder sig av olika typer av säkringar för att skydda verksamheten mot eventuella effekter som värdetförändring av en tillgång, skuld eller kassaflöde kan ge upphov till. Målet med användningen av säkringar är att koppla samman en transaktion som ska säkras med ett instrument som används för just den säkringen. (Ds 2002:61) Ett säkringsförhållande uppstår då när ett säkringsinstrument inhandlas vars värde rör sig i motsatt riktning mot den säkrade posten. (IAS 39)

Säkringsredovisning vid användandet av säkringar är frivilligt för företag, således kan företag tillämpa säkringar utan att använda säkringsredovisning. Behovet att använda säkringsredovisning uppstår då den säkrade posten och säkringsinstrument värderas efter olika principer, eller redovisas vid olika tillfällen. Grundtanken med säkringsredovisning är att säkringsinstrumentet avgör vilken värdering den säkrade posten får, alternativt styr den säkrade postens värdering, värderingen av säkringsinstrumentet. (Holmqvist-Larsson, Pilebjer-Bosson & Winderoth, 2004. IAS 39)

I IAS 39 framgår att det finns olika principer för redovisning av säkringstransaktioner och definierar tre olika säkringsförhållanden, säkring av verkligt värde, kassaflödessäkring samt säkring av nettoinvestering i en utlandsverksamhet.

- *Säkring av verkligt värde* innebär att en specifik risk för förändringar i det verkliga värdet på en viss tillgång eller skuld elimineras.
- *Säkring av kassaflöde* innebär att exponeringen för förändringar i ett kassaflöde som beror på en specifik risk kopplad till en särskild tillgång eller skuld skyddas (t.ex. en framtida räntebetalning på ett lån med rörlig ränta).
- *Säkring av en nettoinvestering* i en utlandsverksamhet innebär att det redovisande företags andel i det utländska företags nettotillgångar skyddas.

När ett säkringsförhållande gäller och värdering sker till verkligt värde skall värdeförändringen på den säkrade posten och säkringsinstrumentet redovisas i resultaträkningen genom en förändring av det bokförda värdet i balansräkningen (IAS 39). Ett exempel är då ett företag ingår en ränteswap med ett annat företag som innebär att företagets omvandlar sin fastränteskuld till ett instrument som motsvarar en skuld med rörlig ränta (Axelman, Phillips & Wahlquist, 2004). Vid säkring av ett kassaflöde skall värdeförändringen på säkringsinstrumentet redovisas direkt i eget kapital, när den säkrade transaktionen inträffar förs värdeförändringen på säkringsinstrumentet från eget kapital till resultaträkningen. Vid säkring av en nettoinvestering i en utländsk verksamhet sker redovisningen på liknande sätt som vid kassaflödessäkring, värdeförändringen på säkringsinstrumentet redovisas i eget kapital fram till dess att den säkrade posten regleras eller säljs. (IAS 39)

IAS 39 definierar olika kriterier som måste vara uppfyllda för att säkringsredovisning skall få tillämpas. Kriterierna är utförlig dokumentation, att säkringen förväntas vara effektiv och effektiviteten kan mätas på tillförlitligt sätt. (IAS 39:88) Med effektivitet menas att resultatet av säkringen ligger inom intervallet 80-125 procent, ex. om förlusten på säkringsinstrumentet är 120 och vinsten för den säkrade posten är 100, beräknas effektiviteten som $120/100$ eller $100/120$ vilket ger 120 procent respektive 83 procent. I detta exempel är säkringen effektiv eftersom den ligger inom intervallet 80-125 procent. (IAS 39:105 b) Vidare krävs en hög sannolikhet för att ett framtida flödet kommer att inträffa (vid kassaflödessäkringar) samt att en tillförlitlig värdering går att genomföra. (IAS 39:88)

3.4 Redovisning enligt tidigare principer

I Sverige har det tidigare inte funnits någon definition av vad ett finansiellt instrument är eller någon helhetslösning för hur redovisningen skall genomföras. Olika normgivare, exempelvis Redovisningsrådet och Finansinspektionen, har istället utvecklat reglering för specifika instrument, denna reglering var i vissa fall överlappande vilket gjorde den svår att tillämpa. (Wahlström, 2000)

Den 1 januari 2003 kom en ny rekommendation ut, *RR 27 Finansiella instrument: Upplysning och klassificering*, vilken i stort sett var en översättning av *IAS 32, Financial Instruments: Disclosure and Presentation*. Denna rekommendation definierar begreppet finansiella instrument (FAR, 2003). Den tar även upp hur finansiella instrument ska klassificeras i balansräkningen samt vilka upplysningar som ska ges. En upplysning som skall lämnas är information om finansiella instruments verkliga värde, oavsett om de tas upp i balansräkningen eller inte. Däremot behandlar RR27 inte när de finansiella instrumenten ska tas in eller inte längre redovisas i balansräkningen, inte heller hur de skall värderas. (Kylebäck & Landen, 2001) Avsikten från FAR var att detta skulle komma att behandlas i en kommande rekommendation som bygger på IAS 39. (FAR, 2003)

I Sverige ansåg länge Redovisningsrådet att det inte gick att följa den internationella utvecklingen med marknadsvärdering av finansiella instrument, då ÅRL inte tillät värdering till marknadsvärde (Artsberg, 2003). I november 2003 beslutades om en ändring i ÅRL för att anpassa till IAS32/IAS39. Efter ändringarna blev de tillåtet för icke-finansiella företag att värdera finansiella instrument till verkligt värde, något som tidigare endast förbehållet banker och kreditinstitut. (Ds 2002:61)

De finansiella tillgångarna kunde, beroende på syfte, tillhöra någon av kategorierna anläggning- eller omsättningstillgång. Anläggningstillgångarna värderades till anskaffningsvärde och skulle skrivas ner om värdet var lägre än bokfört värde samt att det var en bestående nedgång. En finansiell anläggningstillgång fick dock skrivas ner även om värdenedgången inte var bestående, den skulle återföras om det inte längre fanns skäl för nedskrivningen. En finansiell

omsättningstillgång värderades som huvudregel enligt lägsta värdets princip på balansdagen. (FAR, 2003)

Finansiella instrument i form av optioner, swappar eller andra derivatinstrument värderades antingen till det lägsta av anskaffningsvärdet eller verkliga värdet, alternativt konsekvent till det verkliga värdet. Derivatinstrument som är skulder värderades till det högsta av anskaffningsvärdet eller verkliga värdet eller också konsekvent till verkliga värdet. (ibid)

3.5 Vad händer vid övergången?

Standarden som behandlar övergångsreglerna till IFRS är, *IFRS 1 –Första gången International Financial Reporting Standars tillämpas*. Här tydliggörs hur företagen skall gå tillväga vid implementeringen av IFRS.

”De redovisningsprinciper som ett företag tillämpar i sin ingångsbalansräkning kan skilja sig från dem företaget tillämpade för samma tidpunkt enligt de tidigare redovisningsprinciperna. De justeringar som blir följden gäller händelser och transaktioner före tidpunkten för övergång till IFRS. Därför skall ett företag redovisa dessa justeringar direkt i balanserade vinstmedel (eller i tillämpliga fall, i en annan post under eget kapital) vid tidpunkten för övergång till IFRS.” (IFRS 1, punkt 11)

”För att uppfylla kraven i IAS 1 Utformning av finansiella rapporter, skall ett företags första finansiella rapporter enligt IFRS innefatta minst ett års jämförande information enligt IFRS.” (IFRS 1: 36)

Det finns dock undantag till punkt 36 gällande bland annat IAS 39, vilket beskrivs i punkt 36A:

”Ett företag som väljer att presentera jämförande information som inte uppfyller kraven... skall:

...c) ...behandla en eventuell justering mellan balansräkningen på jämförelseperiodens balansdag och balansräkningen vid början av den första rapportperioden enligt IFRS...till följd av ett byte av redovisningsprincip och lämna de upplysningar som krävs...”

3.6 Diskussion om IAS 39

En omfattande debatt har innan införandet förts kring IFRS, främst har standarden IAS 39 varit föremål för diskussionen och då särskilt värdering av finansiella instrument till verkligt värde. När företag som innehar finansiella instrument övergår från att värdera dessa enligt anskaffningsvärde och istället värderar till marknadsvärde kommer en positiv eller negativ påverkan av det egna kapitalet synas i de finansiella rapporterna. (Stewart, 2004) Detta kan leda till att bolagens tillgångar fluktuerar över tiden vilket leder till att balansomslutningen varierar med anledning av att vissa värdeförändringar tas över eget kapital, samt att bolagens resultat blir mer volatilt då vissa värdeförändringar tas över resultaträkningen. (Brackney & Witmer, 2005) Vidare leder värdering till marknadsvärde att tillgångar värderas om kontinuerligt, vilket får till följd att tillgångar som inte handlas på en aktiv marknad kan bli svåra och kostsamma att värdera. (Jacques, 2004) Det som talar för värdering till verkligt värde är att det blir lättare att beräkna framtida kassaflöden samt att jämförelsen mellan olika bolag underlättas i förhållande till gamla regler där vissa tillgångar värderas till anskaffningsvärde och andra till marknadsvärde. (Artsberg, 2003) Andra fördelar är att verkligt värde utgör underlag för företags riskbedömningar och kan ge en bättre bild av företagsledningens aktiviteter till investerarna. (Jacques, 2004)

3.7 Tidigare forskning

Tidigare vetenskapliga studier rörande övergångseffekter vid införandet av IAS 39 är begränsad, forskningen som finns rör främst värdering av finansiella instrument till verkligt värde. Flera studier berör hur väl användandet av verkligt värde för företag är användbart för finansiella investerare. Det är blandade meningar om detta, Mary E Barth (1994) och James M Wahlen (2003) är två av flera som förespråkar värdering till verkligt värde som det mest intressanta ur en investerares perspektiv. Forskare som anser det verkliga värdet vara av mindre vikt är bland annat Eccher et al (1996) och Khurana and Kim (2003)

Den studier som tidigare bedrivits rörandet implementeringen av IAS 39 är framför allt C- och D-uppsatser som skrivits inom området. Den vanligaste inriktningen är hur bolagen kommer att påverkas, problematiken vid tillämpning av IAS 39 samt problematik med säkringsredovisning. Den enda studien som vi i skrivandets stund känner till inom valt problemområde har gjorts av Peter Malmquist, analyschef på Nordnet Security Bank, som genomförde en studie i hur svenska börsbolag påverkas vid införandet av IFRS i januari 2005. Anledningen till att få berört detta område beror förmodligen på att implementeringen av IAS 39 skedde under 2005 och kan ha inneburit att få hunnit genomföra några större studier. Peter Malmquists studie berör införandet av IFRS i stort och inte enbart hur svenska börs bolag påverkats av införandet av IAS 39. Populationen i studien bestod av totalt 190 bolag noterade på Stockholmsbörsen, av dessa undersöktes 167 bolag. Peter avsikt var att undersöka hur stor effekt IAS 39 hade på svenska börsnoterade bolags balans- respektive resultaträkning vid införandet samt efter första kvartalet. Studien visar att effekten av införandet påverkade det egna kapitalet till största del, effekten i resultaträkningen för bolagen den 31 mars var mindre tydlig. 24 procent av bolagen uppvisade en positiv effekt av det egna kapitalet, 18 procent uppvisade en negativ effekt medan 48 av bolagen ej påverkats. Vidare fann han att den största effekten IAS 39 medförde uppkom genom att aktier marknadsvärderades. (Malmqvist, 2005b)

4 Empiri

I detta avsnitt presenteras den kvantitativa undersökningen som berör effekten av det egna kapitalet vid införandet av IAS 39. Vidare presenteras den kvalitativa undersökningen som består av intervjuer med fyra bolag inom en bransch med stor procentuell förändring.

4.1 Studie av delårsrapporter

Av de 326 bolag som ingår i populationen visar 78 bolag en positiv effekt och 46 bolag negativ effekt vid övergången till IAS 39, vilket medför att 38 procent av bolagen visar förändringar i det egna kapitalet. Den genomsnittliga effekten på det egna kapitalet är cirka 3 procent. 268 bolag av 326 visar ingen eller liten effekt av införandet, mellan + 1 procent till -1 procent, vilket är cirka 82 procent av de granskade bolagen.

4.1.1 Bolag med positiv effekt på egna kapitalet

78 bolag har påverkats positivt av totalt 326 svenska börsnoterade bolag som tillämpar IFRS. Bolaget med störst positiv effekt är Cherryföretagen vars egna kapital ökat med ca 227 procent, anledningen beror på att aktier i Betsson marknadsvärderades samt att täckningsoptioner utnyttjades i samma bolag, vilket fick till följd att bolaget numera ingår som ett dotterbolag i Cherryföretagen. Kritik har riktats mot detta från bland annat Peter Malmqvist, analyschef på Nordnet Securities Bank, som anser att bolaget redan innan övergången till IAS 39 borde ha klassificerats bolaget som dotterbolag och därmed faller under en annan standard. Anledningen till att vi djupare beskriver effekten för Cherryföretagen är att dess effekt var extrem och kanske inte borde rymmas inom denna studie.

Av de 12 bolag som påverkats mest efter Cherryföretagen är den positiva effekten mellan 19 och 123 procent och har till största del berott på marknadsvärdering av aktier, 38 bolag visar en positiv effekt över 1 procent och 40 bolag uppvisar en positiv effekt på minde än 1 procent.

EMPIRI

Bolag	Bransch	% Förändring i EK	Instrument som orsakat effekten
Cherry	Casino & spel	227,449%	Maknadsvärdering av aktier + köpoption
Latour	Förvaltningsbolag i många sektorer	122,974%	Maknadsvärdering av aktier
Affärsstrategerna	Tillgångs förvaltare & Bank förmyndare	114,583%	Maknadsvärdering av aktier
Industrivärden	Förvaltningsbolag i många sektorer	86,257%	Maknadsvärdering av aktier
MTG	Sändningar & Cabel TV	68,988%	Maknadsvärdering av aktier
Investor	Förvaltningsbolag i många sektorer	67,683%	Maknadsvärdering av aktier
Skanditek	Elektronik tillverknings service	64,600%	Maknadsvärdering av aktier
Öresund	Förvaltningsbolag i många sektorer	45,929%	Maknadsvärdering av aktier
Kinnevik	Förvaltningsbolag i många sektorer	35,770%	Maknadsvärdering av aktier
Invik	Förvaltningsbolag i många sektorer	33,898%	Maknadsvärdering av aktier
Traction	Tillgångs förvaltare & Bank förmyndare	24,402%	Maknadsvärdering av aktier
VLT	Förläggare	23,772%	Maknadsvärdering av aktier
Bure	Förvaltningsbolag i många sektorer	19,015%	Maknadsvärdering av aktier
SAS	Flygbolag	12,929%	Kassaflödessäkring, flygplan
Academedial	Diversifierade Kommersiella & professionell tjänster	12,113%	Maknadsvärdering av aktier
Bilia	Bill/delar försäljning	9,424%	Marknadsvärdering av aktier & ränteswappar
Studsвик	Diversifierade Kommersiella & professionell tjänster	8,638%	Valutaterminer
Höganäs	Stål	8,632%	*
Hallex	Konstruktion & Jordbruksmaskiner & Tunga lastbilar	7,509%	Säkring av kassaflöden & elkonsument
Rottneros	Pappersprodukter	6,290%	Valutaterminer, el och massa-terminer
Transatlantic	Sjöfart	4,270%	Valutaterminer & räntederivat
Lundberg	Fastighetsförvaltare & utvecklare	3,601%	Marknadsvärdering av aktier
Cashguard	Kontors elektronik	3,221%	Marknadsvärdering av aktier
Havstrun	Förvaltningsbolag i många sektorer	2,457%	*
Avanza	Investment Bank & mäklare	2,400%	*
Getinge	Hälsosvårds tillbehör	2,202%	Valutaterminer, sÄkringsredovisning
SEB	Diversifierad Bank	2,094%	*
Alfa Laval	Industri Maskiner	2,025%	*
Ericsson	Kommunikations utrustning	1,851%	Marknadsvärdering av aktier & derivat
New Wave	Textiler, kläder & lyx varor	1,757%	Valutaterminer
Digital Illusions	Hemunderhållning, mjukvara	1,660%	Valutaterminer
Atlas Copco	Industri Maskiner	1,637%	Elderivat och optioner
Midway	Industri & konglomerat	1,600%	Marknadsvärdering av aktier
Gambro	Hälsotjänster	1,510%	*
Billerud	Pappersprodukter	1,396%	Valutaterminer
Axis	Kommunikation utrustning	1,048%	Valutaterminer
Boss Media	Internet mjukvara & tjänster	1,024%	*
Stora Enso	Pappersprodukter	1,000%	*
SKF	Industri Maskiner	0,957%	*
Rörvik Timber	Skogsprodukter	0,787%	Valutaterminer
Fastpartner	Fastighetsförvaltare & utvecklare	0,767%	Slopande av kapitalandelsmetoden för intressebolag
OMX	Specialiserad Finance	0,756%	*
Protect Data	System mjukvara	0,659%	Fonder & certifikat
Swedish Match	Tobak	0,620%	Ränteswappar m.m.
Karolin Machine Tool	Industri Maskiner	0,612%	SÄkringsinstrument
Hemtex	Hem förbättrings produkter	0,506%	Valutaterminer
Volvo	Konstruktion & Jordbruksmaskiner & Tunga lastbilar	0,496%	Återföring av finansiella fodringar
Elanders	Förläggare	0,478%	Valutaterminer
Kaupthing Bank	Tillgångs förvaltare & Bank förmyndare	0,475%	*
Gunnebo	Kontors tjänster & leverantör	0,444%	*
Thalamus	Alternativ Telekommunikation	0,438%	Aktieinnehav & kortsiktligaplaceringar
NIBE Industrier	Industri Maskiner	0,370%	Valutaterminer
Gunnebo Industrier	Industri Maskiner	0,369%	Valutaterminer
Ångpanneföreningen	Diversifierade Kommersiella & professionell tjänster	0,358%	*
Capio	Hälsotjänster	0,282%	Räntederivat
Peab	Konstruktion & ingenjörskonst	0,264%	Valuta- & räntederivat samt konvertibla fordringsbevis
Sandvik	Industri Maskiner	0,263%	*
Holmen	Pappersprodukter	0,219%	Valutaterminer, ränte- & elderivat
Sweco	Konstruktion & ingenjörskonst	0,189%	Valutaterminer
Salusansvar	Försäkrings mäklare	0,182%	*
Munters	Industri Maskiner	0,174%	Valutaterminer
SCA	Pappersprodukter	0,173%	*
Q-Med	Bioteknik	0,171%	Valutaterminer
Trelleborg	Däck & gummi	0,165%	*
Karo Bio	Bioteknik	0,139%	Kortsiktliga placeringar & valutatermins kontrakt
Strålfors	Kommersiella tryck	0,115%	*
Scania	Konstruktion & Jordbruksmaskiner & Tunga lastbilar	0,103%	Derivat
AstraZeneca	Läkemedel	0,096%	*
Anoto Group	Data hårdvara	0,095%	*
Boliden	Metall & gruvdrift	0,066%	Maknadsvärdering av aktier
Observer	Diversifierade Kommersiella & professionell tjänster	0,050%	*
ProfilGruppen	Aluminium	0,045%	Derivat
Expanda	Kontors tjänster & leverantör	0,038%	Derivat
Axfood	Mat handel	0,036%	*
Fagerhult	Byggnations produkter	0,021%	Derivat
Biolnvent	Bioteknik	0,010%	Likvisdamedel & valutaterminer
HiQ	IT konsult & andra tjänster	0,008%	Inbäddade valutaderivat
Teleca	IT konsult & andra tjänster	0,002%	Valutaterminer

* = Ingen uppgift

Tabell 1: Tabell över bolag med ökning av det egna kapitalet

4.1.2 Bolag med negativ effekt på egna kapitalet

46 bolag av 326 har påverkats negativt, effekten är mest hänförlig till olika typer av derivat, där räntederivat står för den största effekten. Det bolag som påverkat mest är Tornet, vars egna kapital minskat med knappt 15 procent. Vidare har 21 bolag visat en negativ effekt mellan -1 till -15 procent.

Bolag	Bransch	% Förändring i EK	Instrument som orsakat effekten
Tornet	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-14,735%	Räntederivat m.m.
Castellum	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-7,936%	Räntederivat m.m.
Wallenstam	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-7,429%	Räntederivat m.m.
Sagax	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-6,916%	Räntederivat m.m.
Kungsleden	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-4,477%	Räntederivat m.m.
Lundin Petroleum	Olja, Gas utforskning & produktion	-4,143%	Ränte- & oljederivat, kassaflödessäkring
Karlshamns	Jordbruks produkter	-3,649%	Valuta- & råvaruderivat
Brinova	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-3,314%	Räntederivat m.m.
Elverket Vallentuna	Ej Kategoriserade	-2,491%	Elderivat
Fabege	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-2,180%	Räntederivat m.m.
Johnson Pump	Industri Maskiner	-2,046%	*
Sardus	Paketerad mat & kött	-1,852%	Derivat, och avsättningar för socialaavgifter
Capona	Hotel & resor	-1,717%	Derivat
FöreningsSparbanken	Diversifierad Bank	-1,654%	Derivat
Fenix Outdoor	Fritids produkter	-1,581%	Valutaterminer & räntederivat
Wihlborgs	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-1,571%	Räntederivat
Elekta B	Hälsovårds tillbehör	-1,417%	Kassaflödessäkringar
Ratos	Förvaltningsbolag i många sektorer	-1,325%	Valutaterminer & räntederivat
Prevas	IT konsult & andra tjänster	-1,158%	Teckningsoptioner
ORC Software	Applikations mjukvara	-1,113%	Marknadsvärdering av aktier & derivat
XPonCard	Datalagring & kringutrustning	-1,102%	Valutaterminer
TV4	Sändningar & Cabel TV	-0,962%	Derivat
JM	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-0,895%	Räntederivat
Assa Abloy	Byggnations produkter	-0,684%	Derivat
JC	Kläd försäljning	-0,680%	Derivat
Pricer	Tillverkning av elektronisk utrustning	-0,572%	Innbäddade derivat
Brio	Fritids produkter	-0,565%	*
Handelsbanken	Diversifierad Bank	-0,556%	*
Hufvudstaden	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-0,504%	*
Hagströmer & Qviberg	Investment Bank & mäklare	-0,495%	*
SSAB	Stål	-0,488%	Valutaterminer
Ljungberggr	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-0,425%	Räntederivat
Cyber Com	IT konsult & andra tjänster	-0,357%	Obligationer & valutaterminer
Nordea	Diversifierad Bank	-0,319%	*
Nobia	Hem förbättrings produkter	-0,313%	Valutaterminer
Micronic	Tillverkning av elektronisk utrustning	-0,275%	Derivat
Skanska	Konstruktion & ingenjörskonst	-0,250%	Valute- & räntederivat
Addtech	Industri Maskiner	-0,215%	Valutaterminer & inbyggda derivat i inköpsavtal m.m.
Nolato	Kommunikations utrustning	-0,153%	*
Nefab	Diversifierade Kommersiella & proffisionell tjänster	-0,090%	*
Heba	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-0,078%	*
Beijer Alma	Industri Maskiner	-0,071%	Terminskontrakt
Securitas	Diversifierade Kommersiella & proffisionell tjänster	-0,025%	*
Biacore	Hälsovårds tillbehör	-0,017%	*
Klövern	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-0,012%	Räntederivat
Electrolux	Hushålls apparater	-0,008%	Derivat

* Ingen uppgift lämnas

Tabell 2: Tabell över bolag med minskning av det egna kapitalet

4.2 Intervjuer

Den kvalitativa undersökningen grundar sig på intervjuer med fyra bolag i en bransch med stor positiv procentuell förändring av det egna kapitalet. Den bransch som studerats är ”Förvaltningsbolag i många sektorer” där sju bolag haft en positiv effekt från 19 procent upp till 123 procent. Fyra bolag med störst effekt ingår i undersökningen.

Förvaltningsbolag i många sektorer

Bolag	Bransch	% Förändring i EK
Latour	Förvaltningsbolag i många sektorer	122,974%
Industrivärden	Förvaltningsbolag i många sektorer	86,257%
Investor	Förvaltningsbolag i många sektorer	67,683%
Öresund	Förvaltningsbolag i många sektorer	45,929%
Kinnevik	Förvaltningsbolag i många sektorer	35,770%
Invik	Förvaltningsbolag i många sektorer	33,898%
Bure	Förvaltningsbolag i många sektorer	19,015%
Havsfrun	Förvaltningsbolag i många sektorer	2,457%
Geveko	Förvaltningsbolag i många sektorer	0,000%
Säkl	Förvaltningsbolag i många sektorer	0,000%
Ratos	Förvaltningsbolag i många sektorer	-1,325%

Tabell 3: Tabell över förvaltningsbolag i många sektorer

4.2.1 Presentation av respondenterna

Investment AB Latour är ett blandat investmentbolag med en helägd industri- och handelsrörelse samt en börsportfölj till ett värde av ca 8 500 Mkr vilken är koncentrerad till stora innehav i bland annat Assa Abloy, Munters, Securitas och Sweco.

Industrivärden är ett investmentbolag vars börsportfölj är värderat till ca 51 800 Mkr och består till stor del av innehav i Handelsbanken, Ericsson, Sandvik och SCA.

Investor är ett investmentbolag med en börsportfölj värderad till ca 106 300 Mkr bestående till stor del av Ericsson, AstraZeneca, Atlas Copco och SEB

AB Öresund är ett rent investmentbolag som bedriver förvaltningsverksamhet. Kompletterande till detta finns ett dotterbolag som är rörelsedrivande i värdepappershandel.

Öresunds portfölj är värd ca 6 800 Mkr. Deras börsportfölj består till stora delar av Faberge, Bilia och Nobia.

4.2.2 Respondenterna svar

Problem vid införandet

Latour hade vid införandet av IAS 39 viss diskussion rörande klassificeringen av de finansiella instrumenten. Styrelsen och ordföranden ansåg det ”vara för dumt” att ta värdeförändringen över resultaträkningen utan valde istället att klassificera sina instrument som innehas för handel.

Även Investor hade funderingar kring klassificeringen, men även hur informationen skulle presenteras i de finansiella rapporterna samt hur de onoterade innehaven skulle värderas. Investor tyckte även att det fanns ett generellt problem med IAS 39 gällande den sena godkännandeprocessen, de ansåg det vara svårt att veta vad som skulle komma att gälla med till exempel låneporföljen. Industrivärlden hade inga problem vid införandet, de hade endast en post, bestående av aktier, att marknadsvärdera. Öresund hade inte heller några direkta problem vid införandet, de såg dock ett visst potentiellt problem i hur informationen skulle presenteras samt problem vid värdering av aktier i framtiden om köpkurs saknas för aktierna eller om köpkursen skiljde sig från senast betalt, vilket de facto är värdet.

Instrument som påverkat egna kapitalet

Den största effekt respondenterna fått vid införandet var hänförlig till omvärdering av noterade aktier. Latour innehar även värdepapper, valutaterminer samt en köption, effekterna hänförliga till dessa är endast marginella. Valutaterminen påverkade med 1 miljon och köptionen med 19 miljoner. Industrivärldens finansiella instrument bestod av aktier, vid införandet fanns även en ränteswap som gav en påverkan på 100 miljoner, vilket var 0,7 procent av den totala effekten för bolaget. Investor har förutom aktierelaterade instrument även lån, lånederivat samt korta placeringar. De säkrar även sina personaloptionsprogram med aktieswappar, men det är främst det aktierelaterade innehavet som påverkade vid övergången.

Hur instrumenten är kategoriserade

Alla bolag kategoriserade sina aktier som innehas för försäljning vilket medför värdering till verkligt värde med värdeförändringar över eget kapital.

Latour har två innehav som inte är noterade, Prostalund och Bravida, dessa värderas enligt en försiktig marknadsvärdering vilket har medfört att Prostalund är helt nedskriven, även Bravida är nedskriven, denna inte helt till noll. Investor har använt sig av olika metoder, vid värdering av sitt

onoterade innehav, beroende på vilken typ av bolag det rör sig om. De säger vidare att finansmarknaden är relativt väl utvecklad, i förhållande till andra branscher, när det gäller värderingar och att det finns ett par olika värderingsprinciper att tillgå.

Säkringsredovisning

Investor var det enda företaget som vid årsskiftet tillämpade säkerhetsredovisning vilken med de säkrar till exempel räntebindningen. Effekterna av detta var i förhållande till allt annat ganska liten. Latour har efter halvårsskiftet infört säkringsredovisning, tidigare har de inte lyckats uppnå den effektivitet som krävs. Industrivärlden har tidigare haft valuta- och ränteswappar, men tog för några år sedan bort dem för att kunna arbeta enkelt.

Medvetenhet om påverkan

Investmentbolag värderas till substansvärde vilket medför att de visar sin dolda reserv, övervärdet, varje kvartal. Latour ger exempel på detta och säger att de tidigare visat nyckeltal i form av justerat eget kapital och justerad soliditet. Investor visste att de hade dolda värden, dock inte hur stora och i vilken omfattning, det visade sig att det tidigare redovisade substansvärdet inte låg ”så himla långt” från det nya värdet.

Respondenterna menar alla att det ligger investmentbolags natur att ha övervärden, främst då från innehav som funnits under längre tid. Industrivärlden har till exempel aktier i Ericsson köpta 1944, värderade till 2 - 3 kronor, effekten blir då stor när de värderas om till verkligt värde.

Öresund såg sin stora förändring till att de tidigare hade arbetat bättre än andra bolag och gjort bättre investeringar än konkurrenterna. De kommenterade dock att möjligheterna fanns att slippa övergångsförändringen, om portföljen realiserades och köptes tillbaka dagen innan årsskiftet. Anskaffningsvärdet och marknadsvärdet är i princip samma direkt på aktierna och övervärde saknas, således får införandet av IAS 39 ej någon effekt.

5 Analys

I följande kapitel görs en analys som grundar sig på de empiriska undersökningarnas utfall och återkopplas till referensramen

5.1 Kvantitativ undersökning

Vid övergången till IFRS skall företagen redovisa jämförelsetal för minst ett tidigare år, IAS 39 är en av de standarder som ej kräver retroaktiv omräkning, endast övergångseffekten redovisas. Enligt IFRS 1 kan företags ingående balansräkning skilja sig från den utgående balansräkningen med avseende på tidigare och nya redovisningsprinciper, skillnaden mellan balanserna redovisas som en post under eget kapital. Den kvantitativa studien visar hur företagens egna kapital påverkats vid införandet av IAS 39, då finansiella instrument omvärderas till verkligt värde till skillnad från tidigare redovisningsprinciper där de flesta instrument värderades till anskaffningsvärde.

Studien visar att fler bolag fått en ökning än de som fått en minskning av det egna kapitalet, mönster till vad som föranleder detta är svårt att se då många instrument har gett både positiv och negativ effekt på det egna kapitalet samt att flera bolag inte lämnar upplysningar till vad effekten är hänförlig till. Det som däremot går att se är att de finansiella instrument som bidragit till störst påverkan är avistainstrument i form av aktier, samt derivatinstrument såsom räntederivat och valutaterminer. Dessa har påverkat företagen, beroende på verksamhet, i varierande utsträckning. Tendenser som kan utrönas är att bolag med stora aktieinnehav påverkas mest positivt, av de 14 bolag med störst påverkan härrör effekten nästan uteslutande från denna typ av instrument. Negativ inverkan har till största del skett hos de bolag som på olika sätt säkrat sin kapitalintensiva verksamhet med swappar och terminer.

Kategoriserar bolagen in i branschsegment ses tydliga mönster inom två olika branscher, dels "Förvaltningsbolag i många sektorer" som till stor del haft en stor positiv påverkan till följd av marknadsvärdering av aktier samt branschen "Fastighetsförvaltare & utvecklare" där effekterna från räntederivat har medfört en negativ inverkan på det egna kapitalet.

Enligt IAS 39 får säkringsredovisning frivilligt tillämpas för finansiella instrument som används i säkringssyfte. Det ställer då höga krav på säkringens effektivitet, att utförlig dokumentation finns samt att effektiviteten kan mätas på ett tillförlitligt sätt. I företagens finansiella rapporter är det få bolag som kommenterat huruvida några effekter är hänförliga till säkringsredovisning, i de fall som bolagen har haft effekter har de visat sig vara av minde betydande karaktär.

5.2 Kvalitativ undersökning

Enligt IFRS skall svenska börsnoterade koncerner från 1 januari 2005 redovisa i enlighet med IAS 39. Respondenterna anser inte att övergången har varit något stort problem, Öresund anser att det svåra varit hur informationen skulle redovisas i rapporterna. Investor anser att problematiken var hur sent EU antog standarden och då särskilt hur FVO skulle tillämpas, vilket var en punkt där EU:s version av IAS 39 skilde sig från den ursprungliga standarden vid införandet.

Enligt tidigare svenska redovisningsprinciper värderades finansiella instrument huvudsakligen till lägsta värdets princip, med begränsade uppskrivningsmöjligheter. Respondenternas aktieinnehav har därmed varit värderade till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde, men skall vid övergången marknadsvärderas. Skillnaden som kan uppstå mellan dessa värden har sedan tidigare inte innefattats i redovisningen, dock har bolagen tvingats upplysa om det eventuella övervärde vilket innebär att bolagen redan tidigare varit medvetna om de finansiella tillgångarnas verkliga värde. Detta tillsammans med att majoriteten av bolagens finansiella instrument består av noterade aktieinnehav som utan stora problem går att härleda till en köpkurs gjorde att övergången i stort blev oproblematiske. Öresund ser dock ett möjligt problem med värdering av noterade aktieinnehav, då det kan finnas en skillnad mellan aktuell köpkurs och senast betalt, då senast betalt egentligen utgör det verkliga värdet.

Flera av bolagen innehar aktier i onoterade bolag där ingen aktiekurs finns att tillgå vid värderingen. Aktieinnehaven värderas då enligt liknande tillgångar eller genom användandet av olika värderingsmodeller. Respondenterna har onoterade innehav, men med anledning av den låga andel dessa utgör av de totala innehaven anses värderingsproblematiken inte vara så

omfattande. Investor påtalar att finansmarknaden är väl utvecklad i förhållande till andra marknader, samt att det finns olika metoder för att göra beräkningar av onoterade aktieinnehav till verkligt värde.

Ett exempel på hur stora effekterna kan bli vid omvärdering från anskaffningsvärde till verkligt värde är Industrivärlden som på 1940-talet köpte Ericssonaktier som fram till övergången värderades till ett anskaffningsvärde av 2-3 kronor. Vid införandet av IAS 39 marknadsvärderades innehavet till en kurs av 21,20 kronor, vilket nästan tiodubblade värdet av innehavet.

Endast Investor av respondenterna tillämpade säkringsredovisning vid införandet. Säkringarna består främst av ränteswappar för att säkra räntebindning, effekten från omvärderingen är i förhållande till den totala effekten liten. Latour ansågs sig ej uppnå den effektivitet IFRS ställer på säkringsredovisning men har sedan halvårsskiftet börjat tillämpa säkringsredovisning. Att endast en respondent tillämpade säkringsredovisning vid införandet kan bero på att bolag inom branschen inte anser sig behöva det eller att det är för komplicerat. Det säger även Industrivärlden, som tidigare använde sig av säkringar men valt att ta bort dessa för att kunna arbeta enklare.

6 Slutdiskussion och slutats

I uppsatsens sista kapitel sker en avslutande diskussion inom ämnesområdet. Vi besvarar vidare vår uppställda problemformulering och som sista punkt presenteras ett par förslag till fortsatta studier.

6.1 Slutdiskussion

Antalet bolag som har påverkats vid införandet är i förhållande till de som redovisar i enlighet med IFRS få, vi kan i denna studie dock ej dra några slutsatser om de bakomliggande orsakerna till att så få bolag påverkades vid införandet, med anledning av att denna studie ej behandlar antalet bolag som innehar finansiella instrument utan enbart berör de bolag som fått effekt vid införandet.

Vi kan utifrån studien dra slutsatserna att av de bolag som haft störst positivt effekt beror effekten på marknadsvärdering av aktier. En tänkbar anledning till varför detta finansiella instrument har haft så stor effekt på det egna kapitalet kan vara bolagens långsiktiga innehav och att börsen på lång sikt tenderar att stiga, dessutom kan en anledning vara att bolagen arbetar aktivt med sina innehav för att generera hög avkastning till sina egna aktieägare.

Räntederivat är den typ av finansiella instrument som har påverkat bolag mest negativt, dessa bolag kan befinna sig inom en verksamhet med behov av stort kapital. En bransch som avspeglar detta är fastighetsbranschen som kräver stora banklån för att finansiera fastighetsinvesteringar och bestånd. För att säkra kostnaderna i denna kapitalintensiva bransch tror vi att räntederivat används för att säkra räntan på banklånen. De låga räntenivåerna som rått under de senaste åren har påverkat värdet på derivaten negativt vilket avspeglas vid övergången.

En omfattande debatt och tidigare forskning har berört hur relevant det är att orealiserade värdeförändringar till följd av värdering till verkligt värde påverkar balansomslutningen och resultaträkningen. Vi anser att effekten införandet av IAS 39 medför på det egna kapitalet inte alltid kan sägas vara positivt respektive negativt för bolagen. En ökning av det egna kapitalet

härstammar från att tidigare dolda övervärden tas upp i balansräkningen och underlättar för de finansiella investerarna att veta bolagens verkliga värden, men det leder även till en att finansiella nyckeltal förändras, dels genom att soliditeten ökar samt att räntabiliteten på det egna kapitalet försämras. En minskning av det egna kapitalet leder till att soliditeten försämras och att bolaget i framtiden kan ha problem att överleva i svåra tider, samt att det kan bli problematiskt att få nya banklån.

6.2 Slutsats

Hur påverkar införandet av IAS 39 svenska bolags egna kapital samt vad är effekterna hänförliga till?

Skiftande effekt, vissa bolag påverkas mycket, främst positivt, men även några med negativ effekt. Men i det stora hela har majoriteten av bolagen saknat eller haft marginell effekt.

De positiva effekterna är främst hänförliga till marknadsvärdering av aktier, till skillnad från räntederivat som medfört den största negativa effekten på det egna kapitalet. Bland de bolag vars påverkan var liten är det svårt att se något mönster gällande vilka finansiella instrument som stått för effekten, effekterna är relaterade till de flesta olika instrumenten. I denna kategori finns även ett stort mörkertal av bolag som ej presenterar vad effekterna är hänförlig från, vilket gör det svårare för oss att vidare dra slutsatser om instrumentens inverkan.

Hur har införandet påverkat bolag i en bransch med stor procentuell förändring?

Sex av de tio bolagen med störst positiv effekt härrör från branschen "Förvaltningsbolag i många sektorer", dessa bolag har haft en effekt på det egna kapitalet mellan 34 procent och 123 procent. Det fanns dock bolag inom branschsegmentet som inte har någon påverkan och även ett bolag vars egna kapital minskade.

Vi drar slutsatsen att bolagen inom branschen ej haft några stora problem vid införandet av IAS 39, de problem som uppstått är främst relaterade till hur informationen skall presenteras i de finansiella rapporterna. Vidare kan konstateras att inga eller få värderingsproblem uppstod, till stor del beroende på att majoriteten av de finansiella instrumenten består av noterade aktieinnehav.

6.3 Förslag till vidare studier

Vi har funnit att antalet bolag som påverkats av införandet totalt sett inte är så många i förhållande till de som redovisar i enlighet med IFRS. En studie som berör användandet och utbreddheten av finansiella instrument i de svenska bolagen skulle vara en intressant vinkling, då vi i denna studie inte kan dra några slutsatser om varför få bolag har påverkats i förhållande till användandet av finansiella instrument.

Efter genomförandet av studien anser vi det vara intressant att genomföra en liknande studie på bolag i andra EU-länder och se om effekterna där kan ha skiljt sig från hur svenska bolag har påverkats, beroende på om de tidigare nationella redovisningsprinciperna skiljer sig åt.

Det vore även intressant att se hur bolagen har påverkats av resultatvolatiliteten under året, har effekterna varit så stora som den tidigare debatten påstod?

Källförteckning

Litteratur

Artsberg, Kristina (2003). *Redovisningsteori, -policy och praxis*. Malmö: Liber Ekonomi.

Axelmann, Lennart. Phillips, Dan & Wahlqvist (2004). *IAS/IFRS 2005 - En jämförelse mellan International Accounting Standards och Redovisningsrådets rekommendationer*. Ernst & Young

Belfrage Carlberg, Annika (2003). *Ekonomiboken A-Ö*. Bonnier Utbildning

Ds 2002:42. (2002). *Redovisning och värdering av finansiella instrument*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer

Ds 2002:61. (2002). *Redovisning och värdering av finansiella instrument i kreditinstitut och värdepappersbolag samt vissa andra redovisningsfrågor för finansiella företag*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer

Edenhammar, Hans (2002). *Nya redovisningsprinciper : på väg mot IAS 2005*. Stockholm : Stockholmsbörsen

Eriksson, Lars Torsten & Wiedersheim-Paul, Finn (2001). *Att utreda, forska och rapportera*. Malmö: Liber Ekonomi

FAR (2004) *FAR:s samlingsvolym 2003 del 1*. FAR Förlag AB.

Holme, Idar Magne & Solvang, Bernt Krohn (1997). *Forskningsmetodik - om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studnetlitteratur

Holmqvist-Larsson, Anna-Carin. Pilebjer-Bosson, Ing-Marie & Wideroth, Camilla (2004). *IAS 39 Finansiella instrument, Redovisning och värdering – en översikt*. KPMG

Internationell redovisningsstandard i Sverige, IFRS/IAS 2005. Stockholm: Far förlag AB

Kylebäck Stefan & Landén Staffan (2001). *Aktuella redovisningsfrågor*. Stockholm : Ernst & Young

Lundahl Ulf & Skärvad Per-Hugo (1992). *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. Lund: Studentlitteratur

Nilsson, Stellan (2005). *Redovisningens normer och normbildare : en nationell och internationell översikt*. Lund : Studentlitteratur

Wahlström, Gunnar (2000). *Nya förutsättningar för reglering av extern redovisning*. Göteborg: Parajett AB

Dokument och vetenskapliga artiklar

Barnes, Dan (2004). *International Accounting Standards*. The Banker, Dec 1, 2004 pNA

Barth, Mary E (1994). *Fair Value Accounting: Evidence from Investment Securities and the Market Valuation of Banks*. The Accounting Review 69:1.

Brackney, Kennard S & Witmer, Philip R. (2005). *The European Union's Role in International Standards Setting*. CPA Journal; Nov2005, Vol. 75 Issue 11, p18-27.

Eccher Elisabeth A, Ramesh K, & Thiagarajan S. Ramu (1996). *Fair Value Disclosures by Bank Holding Companies*. Journal of Accounting and Economics 22:1/3.

Jacques, Richard (2004). *The Secret Past of Fair Value: Lessons from History Applied to the French Case*. Accounting in Europe; 2004, Vol. 1, p95-107, 13p

Khurana, Inder K. & Myung-Sun Kim. (2003). *Relative Value Relevance of Historical Cost Vs. Fair Value: Evidence from Bank Holding Companies*. Journal of Accounting and Public Policy 22.

Malmqvist, Peter (2005a). *Skjut inte på de nya redovisningsreglerna*. Dagens Industri 2005-09-14

Malmqvist Peter (2005b). *IFRS i börsbolagens delårsrapporter*.

Rayman, Anthony (2004). *Financial Reporting: IAS 39 – Fair value or false accounting?*, Accountancy, London, Oct, Vol. 134, Iss. 1334, pg. 82.

Rundfelt, Rolf (2004). *Personloptioner och världens undergång*. Balans nr 12, 2004.

Stewart, Jules (2004) *Value for money*, The Banker, London, Oct, pg. 22.

Tower, G., Hancock, P., & Taplin, R-H. (1999). *A regional study of listed companies' compliance with international accounting standards*. Forum (Blackwell), Sep99, Vol. 23 Issue 3, p293, 13p; (AN 3251916)

Wahlen, James M (2003). Discussion – *Differential Pricing of Components of Bank Loan Fair Values*. Journal of Accounting, Auditing and Finance 18:1.

Elektroniska källor

IAS Plus (Elektronisk), Tillgänglig: < <http://www.iasplus.com> > (2005-12-01)

MSCI (Elektronisk), Tillgänglig: <<http://www.msci.com/equity/gics.html>> (2005-12-05)

Petersen, Leif (2004). *Nya regler sätter spår i bokslut*. (Elektronisk) SVD, 23 nov. Affärsdatata

Muntliga källor

Davidsson, Jonas. Ekonomicontroller, Investment AB Latour, 05-12-09

Pettersson, Claes Göran. Ansvarig för koncernens ekonomi- och finansfunktion, Industrivärden, 05-12-06

Troedsson, Anna. Redovisningschef, Investor, 05-12-13

Eklund, Marika. Ekonomichef, AB Öresund, 05-12-07

Bilaga 1

Bolag	Bransch	%Förändring i EK	Instrument som orsakat effekten
Chery	Casino & spel	227,449%	Maknadsvärdering av aktier + köpoption
Latour	Förvaltningsbolag i många sektorer	122,974%	Maknadsvärdering av aktier
Affärsstrategema	Tillgångs förvaltare & Bank förmyndare	114,583%	Maknadsvärdering av aktier
Industrivärden	Förvaltningsbolag i många sektorer	86,257%	Maknadsvärdering av aktier
MTG	Sändningar & Cabel TV	68,988%	Maknadsvärdering av aktier
Investor	Förvaltningsbolag i många sektorer	67,683%	Maknadsvärdering av aktier
Skanditek	Elektronik tillverknings service	64,600%	Maknadsvärdering av aktier
Öresund	Förvaltningsbolag i många sektorer	45,929%	Maknadsvärdering av aktier
Kinnevik	Förvaltningsbolag i många sektorer	35,770%	Maknadsvärdering av aktier
Invik	Förvaltningsbolag i många sektorer	33,898%	Maknadsvärdering av aktier
Traction	Tillgångs förvaltare & Bank förmyndare	24,402%	Maknadsvärdering av aktier
VLT	Förtäggare	23,772%	Maknadsvärdering av aktier
Bure	Förvaltningsbolag i många sektorer	19,015%	Maknadsvärdering av aktier
SAS	Flygbolag	12,929%	Kassafödessäkring, flygplan
Acadamedia	Diversifierade Kommersiella & professionell tjänster	12,113%	Maknadsvärdering av aktier
Bilia	Bil/delar försäljning	9,424%	Marknadsvärdering av aktier & ränteswappar
Studsвик	Diversifierade Kommersiella & professionell tjänster	8,638%	Valutaterminer
Höganäs	Stål	8,632%	
Haldex	Konstruktion & Jordbruksmaskiner & Tunga lastbilar	7,509%	Säkring av kassaföden & elkonsument
Rottneros	Pappersprodukter	6,290%	Valutaterminer, el och massa-terminer
Transatlantic	Sjöfart	4,270%	Valutaterminer & räntederivat
Lundberg	Fastighetsförvaltare & utvecklare	3,601%	Marknadsvärdering av aktier
Cashguard	Kontors elektronik	3,221%	Marknadsvärdering av aktier
Havsfrun	Förvaltningsbolag i många sektorer	2,457%	
Avanza	Investment Bank & mäklare	2,400%	
Getinge	Hälsovårds tillbehör	2,202%	Valutaterminer, sänkingsredovisning
SEB	Diversifierad Bank	2,094%	
Alfa Laval	Industri Maskiner	2,025%	
Ericsson	Kommunikations utrustning	1,851%	Marknadsvärdering av aktier & derivat
New Wave	Textiler, kläder & lyx varor	1,757%	Valutaterminer
Digital Illusions	Hemunderhållning, mjukvara	1,600%	Valutaterminer
Atlas Copco	Industri Maskiner	1,637%	Elderivat och optioner
Midway	Industri & konglomerat	1,600%	Marknadsvärdering av aktier
Gambro	Hälsotjänster	1,510%	
Billerud	Pappersprodukter	1,396%	Valutaterminer
Axis	Kommunikation utrustning	1,048%	Valutaterminer
Boss Media	Internet mjukvara & tjänster	1,024%	
Stora Enso	Pappersprodukter	1,000%	
SKF	Industri Maskiner	0,957%	
Rörvik Timber	Skogsprodukter	0,787%	Valutaterminer
Fastpartner	Fastighetsförvaltare & utvecklare	0,767%	Slopande av kapitalandelsmetoden för intressebolag
OMX	Specialiserad Finance	0,756%	
Protect Data	System mjukvara	0,659%	Fonder & certifikat
Swedish Match	Tobak	0,620%	Ränteswappar m.m.
Karolin Machine Tool	Industri Maskiner	0,612%	Säkringsinstrument
Hemtex	Hem förbättrings produkter	0,506%	Valutaterminer
Volvo	Konstruktion & Jordbruksmaskiner & Tunga lastbilar	0,496%	Återföring av finansiella fodringar
Elanders	Förtäggare	0,478%	Valutaterminer
Kaupthing Bank	Tillgångs förvaltare & Bank förmyndare	0,475%	
Gunnebo	Kontors tjänster & leverantör	0,444%	
Thalamus	Alternativ Telekommunikation	0,438%	Aktieinnehav & kortsiktliga placeringar
NIBE Industrier	Industri Maskiner	0,370%	Valutaterminer
Gunnebo Industrier	Industri Maskiner	0,369%	Valutaterminer
Ångpanneföreningen	Diversifierade Kommersiella & professionell tjänster	0,358%	
Capio	Hälsotjänster	0,282%	Räntederivat
Peab	Konstruktion & ingenjörskonst	0,264%	Valuta- & räntederivat samt konvertibla fordringsbevis
Sandvik	Industri Maskiner	0,263%	
Holmen	Pappersprodukter	0,219%	Valutaterminer, ränte- & elderivat
Sweco	Konstruktion & ingenjörskonst	0,189%	Valutaterminer
Salusansvar	Försäkrings mäklare	0,182%	
Munters	Industri Maskiner	0,174%	Valutaterminer
SCA	Pappersprodukter	0,173%	
Q-Med	Bioteknik	0,171%	Valutaterminer
Trelleborg	Däck & gummi	0,165%	
Karo Bio	Bioteknik	0,139%	Kortsiktliga placeringar & valutaterminskontrakt
Strålfors	Kommersiella tryck	0,115%	
Scania	Konstruktion & Jordbruksmaskiner & Tunga lastbilar	0,103%	Derivat
AstraZeneca	Läkemedel	0,096%	
Anoto Group	Data hårdvara	0,095%	
Boliden	Metall & gruvarbete	0,066%	Maknadsvärdering av aktier
Observer	Diversifierade Kommersiella & professionell tjänster	0,050%	
ProfilGruppen	Aluminium	0,045%	Derivat
Expanda	Kontors tjänster & leverantör	0,038%	Derivat
Axfood	Mat handel	0,036%	
Fagerhult	Byggnadsprodukter	0,021%	Derivat
Biolvent	Bioteknik	0,010%	Likvisdamedel & valutaterminer
HIQ	IT konsult & andra tjänster	0,008%	Inbäddade valutaderivat
Teleca	IT konsult & andra tjänster	0,002%	Valutaterminer

Bolag	Bransch	%Förändring i EK	Instrument som orsakat effekten
Maxim	Bioteknik	0,000%	
Medicover Holding	Iedd hälsovård	0,000%	
PA Resources	Ej Kategoriserade	0,000%	
Transcom	Diversifierade Kommersiella & professionell tjänster	0,000%	
Luxonen	Specialiserad Finance	0,000%	
Enea	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Ballingslöv	Hushålls inventarier	0,000%	
Duroc	Industri Maskiner	0,000%	
2Entertain	Ej Kategoriserade	0,000%	
3L System	Ej Kategoriserade	0,000%	
AarhusKarlshamn AB	Ej Kategoriserade	0,000%	
AcandoFrontec	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Accelerator	Ej Kategoriserade	0,000%	
A-Com	Reklambranschen	0,000%	
Active Biotech	Bioteknik	0,000%	
Active Capital	Kontors tjänster & leverantör	0,000%	
AdNode	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Amhult 2	Ej Kategoriserade	0,000%	
Aqua Terrena	Ej Kategoriserade	0,000%	
Arcam	Ej Kategoriserade	0,000%	
Ark Travel	Ej Kategoriserade	0,000%	
ArosQuality Group	Ej Kategoriserade	0,000%	
Artimplant	Bioteknik	0,000%	
Aspiro	Internet mjukvara & tjänster	0,000%	
AudioDev	Tillverkning av elektronisk utrustning	0,000%	
Avalon Enterprise	Ej Kategoriserade	0,000%	
Basiq Networks BN	Ej Kategoriserade	0,000%	
Beijer Electronics	Tillverkning av elektronisk utrustning	0,000%	
Biogaia	Bioteknik	0,000%	
Biolin	Hälsovårds tillbehör	0,000%	
Biophausia	Bioteknik	0,000%	
Biotage	Bioteknik	0,000%	
Bong Ljungdahl	Kontors tjänster & leverantör	0,000%	
Borås Wäveri	Textiler	0,000%	
Broström	Sjöfart	0,000%	
BTS Group	Mänskliga resurser & Anställnings service	0,000%	
Business Improver Gr	Ej Kategoriserade	0,000%	
C2SAT	Ej Kategoriserade	0,000%	
Carnegie	Investment Bank & mäklare	0,000%	
Cellpoint	Ej Kategoriserade	0,000%	
Central Asia Gold	Ej Kategoriserade	0,000%	
CSL Gruppen	Ej Kategoriserade	0,000%	
Clas Ohlson	Hem förbättrings produkter	0,000%	
Qoetta Fazer	Paketerad mat & kött	0,000%	
Concordia	Olja, Gas förväring & transporter	0,000%	
Confidence International	Ej Kategoriserade	0,000%	
Connecta	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Consilium	Elektrisk komponenter & utrustning	0,000%	
Cool Guard	Ej Kategoriserade	0,000%	
Dacke Group	Ej Kategoriserade	0,000%	
Daydream	Applikations mjukvara	0,000%	
Digital Vision	Tillverkning av elektronisk utrustning	0,000%	
DisplayIT	Ej Kategoriserade	0,000%	
Doro	Kommunikations utrustning	0,000%	
Ecovision	Ej Kategoriserade	0,000%	
EFFNET	Ej Kategoriserade	0,000%	
EI & Industrim Sv	Ej Kategoriserade	0,000%	
Elektronikgr	Tillverkning av elektronisk utrustning	0,000%	
Empire	Ej Kategoriserade	0,000%	
Eniro	Reklambranschen	0,000%	
Balder	Fastighetsförvaltare & utvecklare	0,000%	
Feelgood	Hälsotjänster	0,000%	
Fingerprint Cards	Tillverkning av elektronisk utrustning	0,000%	
FlyMe	Ej Kategoriserade	0,000%	
Followit Holding	Ej Kategoriserade	0,000%	
Fomo Services	Ej Kategoriserade	0,000%	
Forsstrom	Ej Kategoriserade	0,000%	
Framfab	Internet mjukvara & tjänster	0,000%	
Gamers Paradise	Ej Kategoriserade	0,000%	
Getupdated Sweden	Ej Kategoriserade	0,000%	
Geveko	Förvaltningsbolag i många sektorer	0,000%	
Gexco	Ej Kategoriserade	0,000%	
Glocalnet	Alternativ Telekomunikation	0,000%	
Habi Helath care	Ej Kategoriserade	0,000%	
HL Display	Kontors tjänster & leverantör	0,000%	
HQ Fonder	Tillgångs förvaltare & Bank förmyndare	0,000%	
Human Care	Hälsovårds tillbehör	0,000%	
Hydropulsor	Ej Kategoriserade	0,000%	

Bolag	Bransch	%Förändring i EK	Instrument som orsakat effekten
ICM Logistik	Ej Kategoriserade	0,000%	
IDL Biotech	Ej Kategoriserade	0,000%	
INAC	Ej Kategoriserade	0,000%	
Indutrade	Ej Kategoriserade	0,000%	
Innate Pharmaceutica	Ej Kategoriserade	0,000%	
International gold explo	Ej Kategoriserade	0,000%	
ITAB Shop Concept	Ej Kategoriserade	0,000%	
Jeeves	Applikations mjukvara	0,000%	
Kabe	Fritids produkter	0,000%	
Klippan	Pappersprodukter	0,000%	
Know IT	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Lagercrantz Group	Tillverkning av elektronisk utrustning	0,000%	
LB Icon	Internet mjukvara & tjänster	0,000%	
Lightlab Sweden	Ej Kategoriserade	0,000%	
Malmbergs	Handel & distribution	0,000%	
Mandator	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Medirox	Ej Kategoriserade	0,000%	
Megacon	Ej Kategoriserade	0,000%	
Mekonomen	Bil/delar försäljning	0,000%	
Metro International	Förläggare	0,000%	
Micro Systemation	Ej Kategoriserade	0,000%	
Modul 1	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Morphic Tech	Ej Kategoriserade	0,000%	
MSC Konsult	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
MultiQ	Datalagring & kringutrustning	0,000%	
NeoNet	Investment Bank & mäklare	0,000%	
Net Insight	Kommunikation utrustning	0,000%	
Netonnet	Internet försäljning	0,000%	
New science	Ej Kategoriserade	0,000%	
Nextlink	Ej Kategoriserade	0,000%	
NGM Holding	Ej Kategoriserade	0,000%	
NGS Group	Ej Kategoriserade	0,000%	
Niörgruppen	Textiler	0,000%	
Nocom	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Nordic Holding	Ej Kategoriserade	0,000%	
Nordic service partners	Ej Kategoriserade	0,000%	
Nordnet	Investment Bank & mäklare	0,000%	
NOTE	Tillverkning av elektronisk utrustning	0,000%	
Novotek	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Nea	Konstruktion & ingenjörskonst	0,000%	
Obducat	Ej Kategoriserade	0,000%	
Oden Control	Ej Kategoriserade	0,000%	
OEM	Handel & distribution	0,000%	
onetwocom	Teknologi distributörer	0,000%	
Opcon	Industri Maskiner	0,000%	
OptiMail	Flyg frakt & logistik	0,000%	
Ottivus	Hälsovårds tillbehör	0,000%	
Paynova	Ej Kategoriserade	0,000%	
Pergo	Byggnations produkter	0,000%	
Poolia	Mänskliga resurser & Anställnings service	0,000%	
Precio systemutveckling	Ej Kategoriserade	0,000%	
Precise Biometrics	Tillverkning av elektronisk utrustning	0,000%	
Proact IT Group	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Probi	Bioteknik	0,000%	
Push Development	Ej Kategoriserade	0,000%	
Rejlers	Ej Kategoriserade	0,000%	
Resco	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Saab	Flyg & försvar	0,000%	
Scan Mining	Metall & gruvdrift	0,000%	
Sectra	Hälsovårds tillbehör	0,000%	
Senea	Tillverkning av elektronisk utrustning	0,000%	
SinterCast	Industri Maskiner	0,000%	
Sky Communication	Ej Kategoriserade	0,000%	
Softronic	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
SRAB Shipping	Ej Kategoriserade	0,000%	
Stille	Ej Kategoriserade	0,000%	
Strand	Ej Kategoriserade	0,000%	
Switchcore	Kommunikation utrustning	0,000%	
Säkl	Förvaltningsbolag i många sektorer	0,000%	
Taurus Petroleum Dev	Ej Kategoriserade	0,000%	
Technology Nexus	System mjukvara	0,000%	
Telelogic	Applikations mjukvara	0,000%	
Teligent	Applikations mjukvara	0,000%	
Tethys Oil	Ej Kategoriserade	0,000%	
Tite	Ej Kategoriserade	0,000%	
TMG International	Ej Kategoriserade	0,000%	
Tricorona	Metall & gruvdrift	0,000%	
Tricorona	Ej Kategoriserade	0,000%	

Bolag	Bransch	%Förändring i EK	Instrument som orsakat effekten
Trio	Applikations mjukvara	0,000%	
Wayfinder Systems	Ej Kategoriserade	0,000%	
VBG	Konstruktion & Jordbruksmaskiner & Tunga lastbilar	0,000%	
West Siberian Resour	Ej Kategoriserade	0,000%	
Westergyllen	Industri & konglomerat	0,000%	
Viking Telecom	Kommunikations utrustning	0,000%	
Vitec	Ej Kategoriserade	0,000%	
Vitrolife	Bioteknik	0,000%	
Vostok Nafta	Integrerad olja & gas	0,000%	
XANO Industri	Industri Maskiner	0,000%	
Zodiak	Film & underhållning	0,000%	
Meda	Läkemedel	0,000%	
Millicom	Trådlös telekommunikations service	0,000%	
Orifame	Personliga produkter (smink, egenvård)	0,000%	
Kraftkomm	Ej Kategoriserade	0,000%	
NRS Tech. Holding	Ej Kategoriserade	0,000%	
Sithoid Tankers	Ej Kategoriserade	0,000%	
Counterline Technologies	Ej Kategoriserade	0,000%	
Telia Sonera	Integrerade telekommunikations tjänster	0,000%	
Medvir	Bioteknik	0,000%	
G&L Beijer	Handel & distribution	0,000%	
Bergman & Beving	Handel & distribution	0,000%	
Cardo	Industri Maskiner	0,000%	
Hexagon	Industri Maskiner	0,000%	
IBS	Applikations mjukvara	0,000%	
IFS	Applikations mjukvara	0,000%	
Intertia	Applikations mjukvara	0,000%	
Intrum Justitia	Diversifierade Kommersiella & professionell tjänster	0,000%	
NCC	Konstruktion & ingenjörskonst	0,000%	
Nobel Biocare	Hälsovårds tillbehör	0,000%	
Nokia	Kommunikations utrustning	0,000%	
PartnerTech	Tillverkning av elektronisk utrustning	0,000%	
Proffice	Mänskliga resurser & Anställnings service	0,000%	
RaySearch	Hälsotjänster	0,000%	
Readsoft	Applikations mjukvara	0,000%	
Scribona	Teknologi distributörer	0,000%	
Seco Tools	Industri Maskiner	0,000%	
Semcon	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Sigma	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Skandia	Liv & hälso försäkring	0,000%	
Svedbergs	Byggnations produkter	0,000%	
Tele2	Integrerade telekommunikations tjänster	0,000%	
Ticket	Hotel & resor	0,000%	
Tietoerator	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Wilh.Sonesson	Personliga produkter (smink, egenvård)	0,000%	
WM-data	IT konsult & andra tjänster	0,000%	
Electrolux	Hushålls apparater	-0,008%	Derivat
Klövern	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-0,012%	Räntederivat
Biocore	Hälsovårds tillbehör	-0,017%	
Securitas	Diversifierade Kommersiella & professionell tjänster	-0,025%	
Beijer Alma	Industri Maskiner	-0,071%	Terminskontrakt
Heba	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-0,078%	
Nefab	Diversifierade Kommersiella & professionell tjänster	-0,090%	
Nolato	Kommunikations utrustning	-0,153%	
Addtech	Industri Maskiner	-0,215%	Valutaterminer & inbyggda derivat i inköpsavtal m.m.
Skanska	Konstruktion & ingenjörskonst	-0,250%	Valute- & räntederivat
Micronic	Tillverkning av elektronisk utrustning	-0,275%	Derivat
Nobia	Hem förbättrings produkter	-0,313%	Valutaterminer
Nordea	Diversifierad Bank	-0,319%	
Cyber Com	IT konsult & andra tjänster	-0,357%	Obligationer & valutaterminer
Ljungberggr	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-0,425%	Räntederivat
SSAB	Stål	-0,488%	Valutaterminer
Hagströmer & Qilberg	Investment Bank & mäklare	-0,495%	
Hufvudstaden	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-0,504%	
Handelsbanken	Diversifierad Bank	-0,556%	
Brio	Fritids produkter	-0,565%	
Pricer	Tillverkning av elektronisk utrustning	-0,572%	Innbäddade derivat
JC	Kläd försäljning	-0,680%	Derivat
Assa Abloy	Byggnations produkter	-0,684%	Derivat
JM	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-0,895%	Räntederivat
TV4	Sändningar & Cabel TV	-0,962%	Derivat
XPonCard	Datalagring & kringutrustning	-1,102%	Valutaterminer
ORC Software	Applikations mjukvara	-1,113%	Marknadsvärdering av aktier & derivat
Prevas	IT konsult & andra tjänster	-1,158%	Teckningsoptioner
Ratos	Förvaltningsbolag i många sektorer	-1,325%	Valutaterminer & räntederivat
Elekta B	Hälsovårds tillbehör	-1,417%	Kassafödessäkringar
Wihlborgs	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-1,571%	Räntederivat
Fenix Outdoor	Fritids produkter	-1,581%	Valutaterminer & räntederivat

Bolag	Bransch	%Förändring i EK	Instrument som orsakat effekten
FöreningsSparbanken	Diversifierad Bank	-1,654%	Derivat
Capona	Hotel & resor	-1,717%	Derivat
Sardus	Paketerad mat & kött	-1,852%	Derivat, och avsättningar för socialaavgifter
Johnson Pump	Industri Maskiner	-2,046%	
Fabege	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-2,180%	Räntederivat m.m.
Elverket Vallentuna	Ej Kategoriserade	-2,491%	Elderivat
Brinova	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-3,314%	Räntederivat m.m.
Karlshamns	Jordbruks produkter	-3,649%	Valuta- & råvaruderivat
Lundin Petroleum	Olja, Gas utforskning & produktion	-4,143%	Ränte- & oljederivat, kassafödersäkring
Kungsleden	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-4,477%	Räntederivat m.m.
Sagax	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-6,916%	Räntederivat m.m.
Wallenstam	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-7,429%	Räntederivat m.m.
Castellum	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-7,936%	Räntederivat m.m.
Tomte	Fastighetsförvaltare & utvecklare	-14,735%	Räntederivat m.m.

Bilaga 2

Bakgrund

Vid införandet av redovisning i enlighet med IFRS ska noterade svenska koncerner värdera om sina finansiella instrument till verkligt värde (beroende på klassificering), i enlighet med IAS 39. Bolagen skall då behandla och visa den justering som kan uppstå mellan balansräkningen enligt tidigare principer och balansräkningen enligt IFRS. Det är denna effekt på det egna kapitalet vi avser studera.

Intervjufrågor

1. Finner ni några övergripande problem i och med implementering av IAS 39? (Värdering, klassificering etc)
2. Vilka finansiella instrument använder ni?
3. Vilka instrument är det som påverkat det egna kapitalet vid införandet av IAS 39?
 - Vilken effekt har varje enskilt instrument medfört på det egna kapitalet?
4. Hur har ni kategoriserat dessa instrument?
5. Hur har värderingarna av dessa gjorts?
6. Beror några effekter på säkringsredovisning?
 - Om ja, vilka effekter har det givit?
7. Blev effekterna som ni hade förväntat er?
8. Vad tror ni huvudanledningen är till att ni har fått en stor effekt av införandet i förhållande till:
 - Bolag i andra branscher?
 - Bolag i samma bransch?